

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών
Τοπικής Αυτοδιοίκησης»**

Φοιτήτρια: Βασιλική Βαδεβούλη, Α.Μ.: 156240

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

Σεπτέμβριος 2026

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας Βασιλικής Βαδεβούλη που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης η Βασιλική Βαδεβούλη εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας της Βασιλικής Βαδεβούλη ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της Βασιλικής Βαδεβούλη. Η Βασιλική Βαδεβούλη διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών της δικαιωμάτων.

**«Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών
Τοπικής Αυτοδιοίκησης»**

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια Α΄: ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια Β΄: ΜΠΕΣΚΟΥ ΝΙΚΗ

Σεπτέμβριος 2026

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία με τίτλο «Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» έχει ως αντικείμενο τη διερεύνηση των συνθηκών που επικρατούν στους εργασιακούς χώρους των Ο.Τ.Α., την αναγνώριση των πιθανών κινδύνων και την αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων. Οι εγκαταστάσεις των Δήμων αποτελούν ένα σύνθετο εργασιακό περιβάλλον, καθώς περιλαμβάνουν διαφορετικές κατηγορίες υπηρεσιών, κτιριακών υποδομών και δραστηριοτήτων, στις οποίες εκτίθενται τόσο οι εργαζόμενοι όσο και οι πολίτες που τις επισκέπτονται.

Αρχικά, πραγματοποιείται αναφορά στην εξέλιξη του νομοθετικού πλαισίου για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, από τις πρώτες προσπάθειες θεσμικής προστασίας των εργαζομένων έως τη σύγχρονη νομοθεσία που καθορίζει τις υποχρεώσεις των εργοδωτών και τα δικαιώματα και τις ευθύνες των εργαζομένων. Η κατανόηση του θεσμικού πλαισίου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αξιολόγηση του τρόπου εφαρμογής των μέτρων προστασίας σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες.

Στο πλαίσιο της έρευνας πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες αυτοψίες σε εγκαταστάσεις Δήμου Αναφοράς, με στόχο την καταγραφή και αξιολόγηση των κινδύνων που εμφανίζονται σε διαφορετικές δημοτικές υπηρεσίες. Η έρευνα περιλαμβάνει χώρους διοικητικών υπηρεσιών, τεχνικών υπηρεσιών, κοινωνικών δομών, εκπαιδευτικών μονάδων, υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων, αθλητικών και πολιτιστικών εγκαταστάσεων. Μέσω της διαδικασίας αυτής, εντοπίστηκαν προβλήματα που σχετίζονται με το κτιριακό κέλυφος, τις ηλεκτρολογικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις, τη λειτουργικότητα των χώρων, την προσβασιμότητα, τις συνθήκες υγιεινής, την ψυχολογική και σωματική κόπωση, καθώς και παράγοντες που επηρεάζουν την καθημερινή ασφάλεια και ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο ο Δήμος, ως εργοδότης, διαχειρίζεται τους κινδύνους που καταγράφονται. Αναλύονται οι διαδικασίες αναγνώρισης των προβλημάτων, οι αυτοψίες από τις αρμόδιες υπηρεσίες, οι τεχνικές παρεμβάσεις, η αξιοποίηση εξωτερικών συνεργατών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων, καθώς και οι δυσκολίες που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των μέτρων λόγω διοικητικών, οικονομικών και οργανωτικών παραγόντων.

Από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, προκύπτει ότι η διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης απαιτεί όχι μόνο την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προβλημάτων, αλλά και την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος πρόληψης. Για αυτό τον λόγο, προτείνονται μέτρα που αφορούν τη συστηματική παρακολούθηση των εγκαταστάσεων, την έγκαιρη καταγραφή των κινδύνων, την ενίσχυση των διαδικασιών συντήρησης και τη δημιουργία μίας συνολικής πολιτικής που θα εξασφαλίζει ασφαλείς και λειτουργικές συνθήκες εργασίας.

Λέξεις – κλειδιά

Υγεία και ασφάλεια στην εργασία, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επαγγελματικοί κίνδυνοι, πρόληψη, επιτόπιες αυτοψίες

Title: Health and safety measures in Local Government Organizations' facilities

Author: Vasiliki Vadevouli

ABSTRACT

The present diploma thesis entitled “Health and Safety Measures in Local Government Organization Facilities” focuses on the investigation of the conditions prevailing in the working environments of Local Government Organizations, the identification of potential hazards and the evaluation of the implemented measures aimed at protecting employees' health and safety. Municipal facilities constitute of a complex working environment, as they include different categories of services, building infrastructures and activities, where both employees and visiting citizens may be exposed to various risk factors.

Initially, the thesis examines the evolution of the legislative framework regarding occupational health and safety, from the first attempts to establish institutional protection measures for employees to the current legislation defining employers' obligations, as well as employees' rights and responsibilities. Understanding the regulatory framework constitutes an essential factor for evaluating the implementation of protective measures under real working conditions.

Within the framework of this research, on-site inspections were conducted in the facilities of a Reference Municipality, aiming to record and evaluate the risks identified across different municipal services. The research includes administrative departments, technical services, social structures, educational facilities, outdoor public spaces, sports facilities and cultural buildings. Through this process, several issues were identified concerning the building envelope, electrical and plumbing installations, functionality of the premises, accessibility, hygiene conditions, psychological and physical fatigue, as well as additional factors affecting the daily safety and quality of the working environment.

Subsequently, the thesis examines the way in which the Municipality, acting as the employer, manages the identified risks. The procedures for recognizing and recording problems, the inspections carried out by the competent services, the technical interventions, the utilization of external contractors and funding programs, as well as the difficulties arising during the implementation of safety measures due to administrative, financial and organizational factors, are thoroughly analyzed.

The evaluation of the findings indicates that ensuring health and safety within Local Government Organizations requires not only the resolution of existing problems, but also the development of an integrated prevention system. For this reason, measures are proposed regarding the systematic monitoring of facilities, the timely identification and

recording of risks, the enhancement of maintenance procedures and the establishment of a comprehensive policy aimed at ensuring safe and functional working conditions.

Keywords

Occupational health and safety, Local Government Organizations, occupational hazards, prevention, on-site inspections

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Abstract

Εισαγωγή

Αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας

Δομή της διπλωματικής εργασίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Νομοθεσία για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας

1.1. Ιστορική αναδρομή

1.2. Σύγχρονη νομοθεσία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Κίνδυνοι κατά την εργασία σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2.1. Υπηρεσίες Ο.Τ.Α. και κατηγορίες εργαζομένων

2.2. Εμφάνιση κινδύνων στις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών Ο.Τ.Α.

Παράρτημα Φωτογραφιών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3.1. Οι υποχρεώσεις των Δήμων

3.2. Μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας

4.1. Τα δικαιώματα των εργαζομένων

4.2. Οι υποχρεώσεις και η ευθύνη των εργαζομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Αξιολόγηση - Συμπεράσματα – Προτάσεις

5.1. Αξιολόγηση εφαρμοζόμενων μέτρων υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις ΟΤΑ

5.2. Προτάσεις ενίσχυσης των μέτρων - σχεδιασμός ολοκληρωμένης πολιτικής για τη διασφάλισή τους

Βιβλιογραφία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας

Η παρούσα διπλωματική με τίτλο «Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» ερευνά το ευρύ πεδίο των μέτρων που εφαρμόζονται για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε κτίρια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εστιάζοντας στην αναγνώριση των κινδύνων που απειλούν τις ασφαλείς εργασιακές συνθήκες τόσο των εργαζόμενων όσο και των πολιτών που τα επισκέπτονται, στην αντιμετώπισή τους, καθώς και στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής τους.

Η ερευνητική εργασία απευθύνεται αρχικά σε εργαζομένους Ο.Τ.Α., καθώς τους αφορά σε καθημερινή βάση, ώστε να ενδιαφερθούν να ενημερωθούν για τις συνθήκες ασφαλείας που πρέπει να επικρατούν στους εργασιακούς τους χώρους και θα έχουν τη δυνατότητα να αντλήσουν πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους με βάση τη νομοθεσία, τα οποία συνήθως αποτελούν ασαφές πεδίο γνώσης για τον μέσο εργαζόμενο.

Απευθύνεται, επίσης, σε τεχνικούς ασφαλείας, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να βρουν έναν οργανωμένο αναλυτικό οδηγό για τα μέτρα ασφάλειας και υγείας σε κτίρια εγκαταστάσεων Ο.Τ.Α., με δομή εντοπισμού ρεαλιστικών κινδύνων και αντίστοιχες προτάσεις πρόληψης, ελέγχου και αντιμετώπισής τους.

Ο σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η ενίσχυση των μέτρων για τη βελτίωση της ασφάλειας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων σε εγκαταστάσεις Ο.Τ.Α., μέσω της πρόληψης και του ελέγχου των κινδύνων. Η συμμερφωση στη σχετική νομοθεσία και η δημιουργία πρωτοκόλλων θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης, στη μείωση εργατικών ατυχημάτων και στη μείωση κόστους που προκύπτουν από αυτά.

Με την υλοποίηση της έρευνας αναμένεται, επίσης, ο σχεδιασμός συγκεκριμένης πολιτικής και προτάσεων για τη διασφάλιση των μέτρων, συμβάλλοντας στο πεδίο των τεχνικών ασφαλείας.

Το βασικό πρόβλημα το οποίο καλείται να διαχειριστεί η έρευνα, είναι η απουσία ολοκληρωμένης και συστηματικής καταγραφής των μέτρων υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, που να εστιάζει στα κτίρια οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, μετά από καταγραφή πραγματικών συνθηκών και της αναλυτικής νομοθετικής καταγραφής.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις τεχνικές προσέγγισης του προβλήματος που είναι η ιστορική αναδρομή της νομοθεσίας σχετικά με τα μέτρα υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, καθώς η γνώση και η κατανόηση του τρόπου διαχείρισης του προβλήματος ανά τα χρόνια θα συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του αντικειμένου στο σήμερα.

Παράλληλα, καθοριστικής σημασίας θα είναι η καταγραφή της εφαρμογής των μέτρων σε πραγματικές συνθήκες που θα πραγματοποιηθεί μέσω επιτόπιων επισκέψεων σε κτίρια εγκαταστάσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε συγκεκριμένους δήμους αναφοράς, ώστε να γίνει κατανοητή η σύνδεση της θεωρητικής προσέγγισης με την πρακτική εφαρμογή.

Η μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί είναι αρχικά η εκτεταμένη έρευνα στην ιστορική αναδρομή της νομοθεσίας σχετικά με τα μέτρα υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας, ώστε να αποτυπωθεί η εξέλιξη του αντικειμένου.

Στη συνέχεια, θα ακολουθηθεί μία προσέγγιση με τη δομή: καταγραφή και εκτίμηση κινδύνου – αξιολόγηση μέτρων πρόληψης - προτάσεις ενίσχυσης των μέτρων. Έτσι θα γίνει κατανοητή μία ολοκληρωμένη διαδικασία ανάλυσης και επίλυσης των προβλημάτων, ενώ ταυτόχρονα θα χρησιμοποιηθεί σαν βάση για μελλοντική ανάλυση και επίλυση άλλων αντίστοιχων κινδύνων σε χώρους εργασίας.

Τέλος, θα γίνουν επισκέψεις ενδεικτικά σε κτίρια εγκαταστάσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για την κατανόηση και την καταγραφή των πραγματικών συνθηκών που επικρατούν σε αυτούς, και συγκεκριμένα, δημαρχεία, πνευματικά κέντρα, εκπαιδευτικές δομές, κτίρια πολεοδομίας, τεχνικής υπηρεσίας, κοινωνικής υπηρεσίας κ.λπ. ως προς τα μέτρα ασφαλείας που εφαρμόζονται σε πραγματικές συνθήκες, με στόχο την αξιολόγησή τους.

Δομή της διπλωματικής εργασίας

Η παρούσα διπλωματική εργασία, ξεκινώντας με το κεφάλαιο «*Νομοθεσία για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας*», θα ασχοληθεί με την ιστορική αναδρομή της νομοθεσίας σχετικά με τα μέτρα που έχουν εφαρμοστεί διαχρονικά στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στους χώρους εργασίας, στην προσπάθεια να γίνει κατανοητή η εξέλιξη του τρόπου διαχείρισης του αντικειμένου ανά τις χρονικές και κοινωνικές περιόδους του κράτους. Η έρευνα θα καταλήξει στη σύγχρονη νομοθεσία με αναφορά και τεκμηρίωσή της.

Στο δεύτερο κεφάλαιο «*Κίνδυνοι κατά την εργασία σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*», Γίνεται εξειδικευμένη ανάλυση για χώρους που λειτουργούν υπό την αιγίδα Ο.Τ.Α. Συγκεκριμένα, περιγράφονται οι χώροι και οι κατηγορίες εργαζομένων ως προς το αντικείμενό τους και τη σχέση τους με τις εγκαταστάσεις, σε δημαρχεία, πνευματικά κέντρα, σε κτίρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, πολεοδομίας, τεχνικής υπηρεσίας, κοινωνικής υπηρεσίας κ.λπ.

Στο τρίτο κεφάλαιο «*Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης*», αναλύονται οι υποχρεώσεις των Δήμων που έχουν το ρόλο του εργοδότη, καθώς και τα μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων, που στοχεύουν στην

προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και των πολιτών που επισκέπτονται τους συγκεκριμένους χώρους εργασίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο «Δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας», περιγράφονται τα δικαιώματα των εργαζομένων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, ως προς την ενημέρωσή τους για τους κινδύνους και τα μέτρα πρόληψης για την ασφάλειά τους, την τακτική κατάρτιση και τις κατάλληλες οδηγίες που πρέπει να τους δίνονται από τον εργοδότη-Δήμο.

Επίσης, αναφέρονται οι υποχρεώσεις των εργαζομένων σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων προστασίας, την ευθύνη τους κατά τη χρήση εξοπλισμού και την άμεση αναφορά στην εργοδοσία περί συνθηκών που μπορεί να αποτελέσουν κίνδυνο.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο «Αξιολόγηση - Συμπεράσματα – Προτάσεις», γίνεται η αξιολόγηση της έρευνας που πραγματοποιήθηκε ως προς τα μέτρα που εφαρμόζονται για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, τους πιθανούς κινδύνους και την αντιμετώπισή τους.

Καταγράφονται προτάσεις ενίσχυσης των εφαρμοζόμενων μέτρων μέσω της πρόληψης και του ελέγχου των κινδύνων, με στόχο τον σχεδιασμό ολοκληρωμένης πολιτικής και προτάσεων για τη διασφάλιση και τη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στους Ο.Τ.Α.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Νομοθεσία για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας

1.1. Ιστορική αναδρομή

Ένα ασφαλές εργασιακό περιβάλλον αποτελεί παράγοντα βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ανθρώπων, από τη στιγμή που η εργασία συνιστά αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας. Η εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας στον εργασιακό χώρο είναι βασικό δικαίωμα των εργαζομένων και ταυτόχρονα απαραίτητη υποχρέωση των εργοδοτών.

Η συμπερίληψη της συγκεκριμένης μέριμνας στο κυβερνητικό πρόγραμμα ενός κράτους είναι δείγμα πολιτισμού και άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Παράλληλα, έχει θετικές συνέπειες στον οικονομικό προϋπολογισμό του κράτους, καθώς ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο εμφάνισης εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών, που απαιτούν την παροχή αποζημιώσεων.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την ασφάλεια αφορούν τόσο το χωρικό όσο και το χρονικό πλαίσιο εργασίας, καθώς και τον τρόπο άσκησης της.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., δηλαδή το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία είναι ο φορέας για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία στη χώρα μας. Όπως αναγράφεται στην ιστοσελίδα του φορέα *«Με δράσεις και πρωτοβουλίες στην έρευνα, την πληροφόρηση, τη συμβουλευτική υποστήριξη και την εκπαίδευση, στηρίζει εργαζόμενους και επιχειρήσεις στις προσπάθειές τους για τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς εργασιακού περιβάλλοντος. Αποτελεί τον κύριο φορέα συγκέντρωσης και διάχυσης γνώσης για την Υγεία και Ασφάλεια της Εργασίας (ΥΑΕ) στην Ελλάδα. Καταστατικός σκοπός του είναι η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη και η εξυπηρέτηση της πολιτικής για την υγεία, την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία στην Ελλάδα»*¹

Στο αρχείο από την εθνική νομοθεσία που έχει αναρτημένο στην ιστοσελίδα του, αποδεικνύεται ότι το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα περί υγείας και ασφάλειας στην εργασία εκτείνεται στα βάθη της ιστορίας, καθώς ήδη από το 1856 είχε εκδοθεί Βασιλικό Διάταγμα για τη απαγόρευση του καπνίσματος σε δημόσια γραφεία και καταστήματα για την πρόληψη πυρκαγιών, το οποίο ανέφερε στην παρ. Α' ότι *«Απαγορεύεται η χρήσις του καπνίζεин είτε δια καπνοσυρίγκων (τσιμπουκίων), είτε δια σιγάρων, εις πάντας εν γένει τους υπαλλήλους και υπηρέτας του Κράτους εντός των δημοσίων γραφείων και καταστημάτων»*².

1. Ιστότοπος του ΕΛΙΝΥΑΕ - Ελληνικό Ινστιτούτο Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία:
<https://www.elinyae.gr/arhiki>

2. Β.Δ. της 31-7/1856 (ΦΕΚ /-- 31.7.1856)

Το 1911, με το ΦΕΚ 315/Α/15.11.1911, συστήνεται τμήμα Εργασίας και Κοινωνικής Πρόνοιας στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, με αρμοδιότητες τη μελέτη των όρων εργασίας σε κάθε εργασιακό χώρο και στόχο *«Την έρευναν και την μελέτην των όρων της εργασίας εν τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και τω εμπορίω της χώρας ως και εν πάση άλλη μορφή της εργασίας..... Την μελέτην προληπτικών μέτρων και την επέμβασιν προς λύσιν διαφορών μεταξύ εργατών και εργοδοτών, πηγαζουσών εκ της συμβάσεως της εργασίας..... Την μελέτην των περί της εργασίας ξένων νομοθεσιών και την προπαρασκευήν σχεδίων νόμων προς βελτίωσιν των υγιεινών και οικονομικών συνθηκών των εν Ελλάδι εργατών»*³, τα μέτρα πρόληψης και την επίλυση διαφορών ανάμεσα σε εργαζόμενους και εργοδότες.

Η ίδρυση του παραπάνω τμήματος αποτελεί κομβικό σημείο, καθώς από εκείνη τη χρονική στιγμή ξεκινάει η συνεχής δημοσίευση νόμων για θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων.

Το ΦΕΚ 319/Α` 21.11.1911 περιγράφει τις ποιότητες που οφείλουν να έχουν οι χώροι εργασίας ως προς την καθαριότητα και την επάρκεια φωτισμού, τη λειτουργία των εξοπλισμών και τις ώρες εργασίας με τα διαλείμματά τους.

Το 1912 θεσμοθετήθηκε το πλαίσιο γύρω από την εργασία των γυναικών και των ανηλίκων με το ΦΕΚ 46/Α` 7.2.1912, στο οποίο αναφέρεται πως δεν επιτρέπεται η εργασία σε ανήλικα τέκνα που δεν έχουν συμπληρώσει το 12^ο έτος ηλικίας, εκτός από τις περιπτώσεις που θα εργάζονται σε οικογενειακή επιχείρηση, στις οποίες θα οφείλουν να έχουν συμπληρώσει το 10^ο έτος ηλικίας. Επίσης, ορίζονται περιορισμοί για την προστασία των ανηλίκων σε δημόσιους χώρους, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται *«Παιδιά, μη συμπληρώσαντα το 14 έτος της ηλικίας αυτών δεν επιτρέπεται να πωλώσιν οιαδήποτε αντικείμενα εις τα οδούς, πλατείας, ή δημοσίους τόπους εν γένει, ή από οικίας εις οικίαν, άνευ προηγουμένης παραγγελίας.»*⁴.

Για τις γυναίκες, εκτός των όρων σχετικά με τις ώρες και τις ημέρες εργασίας που επιτρέπεται να εργάζονται, θεσπίζεται η απαγόρευση της εργασίας για 4 εβδομάδες μετά τον τοκετό, όπου θεωρείται ότι βρίσκονται σε άδεια, και η απαγόρευση της οριστικής αντικατάστασής τους.

Συμπεραίνουμε ότι το 1912 έγινε η αρχή για την προστασία και τη ρύθμιση της εργασίας των γυναικών και των ανηλίκων τέκνων. Συγκριτικά με τα σημερινά δεδομένα φαίνονται ελλιπή και επώδυνα, σε σχέση όμως με τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής, έγινε ένα σημαντικό βήμα για τη θέσπιση ηλικιακών ορίων στην ανήλικη εργασία, με στόχο τον περιορισμό της παιδικής εκμετάλλευσης και την προστασία της ανάπτυξης και της ευκαιρίας στην εκπαίδευση.

3. Ν. Γ'ΑΒ 3932/1911 (ΦΕΚ 315/Α` 15.11.1911)

4. Ν. ΔΚΘ 4029/1912 (ΦΕΚ 46/Α` 7.2.1912)

Παράλληλα, αναγνωρίστηκε η ανάγκη προστασίας της μητρότητας με τη θέσπιση άδειας μητρότητας και της απαγόρευση της αντικατάστασης της νέας μητέρας στην εργασία της.

Προφανώς δεν εξαλείφθηκαν τα μεγάλα προβλήματα της εποχής, τα μέτρα όμως αυτά αποτέλεσαν εφαλτήριο για τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών για την υγεία των γυναικών και των παιδιών.

Με το ΦΕΚ 11/Α΄ 8.1.1915 περί ευθύνης αποζημιώσεων στα εργατικά ατυχήματα θεμελιώνονται οι προϋποθέσεις παροχής αποζημίωσης από τον εργοδότη στον παθόντα εργάτη. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο νόμο *«Ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος, επερχομένου εις εργάτη ή εις υπάλληλον των εν τω άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, παρέχει εις τα, κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου δικαιούμενα πρόσωπα, δικαίωμα αποζημιώσεως απέναντι του κυρίου της επιχείρησης, εάν η εις τον παθόντα εκ του ατυχήματος προελθούσα διακοπή της εργασίας διήρκεσε πλέον των τεσσάρων ημερών, εξαιρουμένης μόνο της περιπτώσεως, καθ ήν ο παθών εκ προθέσεως προεκάλεσε το επελθόν ατύχημα.»*⁵.

Το 1935 ενισχύονται και καθορίζονται αναλυτικότερα οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εργασίας και της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας και Συνεταιρισμών, με το Ν.Δ. της 12.4/1935 (ΦΕΚ 149/Α΄ 17.4.1935).

Το 1940 με το ΦΕΚ 273/Α΄ 4.9.1940 ορίζονται υγειονομικές διατάξεις για την προστασία της δημόσιας υγείας σε χώρους εργασίας όσον αφορά τις εγκαταστάσεις ύδρευσης, αποχέτευσης και της αποκομιδής των απορριμμάτων. Ο στόχος ήταν η καθαριότητα τόσο των χώρων όσο και των μέσων μεταφοράς, για την *«πρόληψιν και καταπολέμησιν επιδημικών νόσων και προστασίαν της δημοσίας υγείας»*⁶, σε μια εποχή όπου η εξάπλωση μολυσματικών νόσων αφαιρούσε ζωές μαζικά.

Στην Ελλάδα του 1951, υπήρξε η ανάγκη ανασυγκρότησης του κράτους μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο, και πραγματοποιούνταν μία σειρά από τεχνικά έργα ανοικοδόμησης. Για τον χειρισμό του μηχανημάτων έπρεπε να υπάρξει ειδική μέριμνα επίβλεψης, το οποίο έγινε με το ΦΕΚ 272/Α΄ 5.10.1951, σύμφωνα με το οποίο μόνο μηχανικοί και εργοδηγοί με συγκεκριμένο πτυχίο θα μπορούσαν να ασκήσουν υπεύθυνη επίβλεψη λειτουργίας των μηχανημάτων υψηλής ισχύος.

5. Ν. 551/1914 (ΦΕΚ 11/Α΄ 8.1.1915)

6. Α.Ν. 2520/1940 (ΦΕΚ 273/Α΄ 4.9.1940)

Κατά την περίοδο της Δικτατορίας, συνεχίστηκε η νομοθετική δραστηριότητα που αφορούσε την προστασία των υγειονομικών συνθηκών σε πρακτικό επίπεδο, όμως με το βασικό ΦΕΚ κατάλυσης της Δημοκρατίας, δηλαδή το Βασιλικό Διάταγμα 280 (ΦΕΚ 57 Α'/21.04.1967), το οποίο αφορούσε την κήρυξη του στρατιωτικού νόμου, ανέστειλαν βασικά άρθρα του Συντάγματος και σταμάτησαν να ισχύουν οι δημοκρατικές ελευθερίες, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας συνένωσης και οργάνωσης σε σωματεία και συνδικαλιστικά όργανα.

Το 1981 η Ελλάδα βρισκόταν στη διαδρομή σύνταξης με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που αποδεικνύεται και από τον Ν. 1136/1981 (ΦΕΚ 61/Α' 13.3.1981) για την κύρωση του ευρωπαϊκού κώδικα κοινωνικής ασφάλειας. Θεωρώντας ότι είναι εφικτή η εναρμόνιση με έναν ενιαίο ευρωπαϊκό κώδικα, τέθηκαν οι όροι κοινωνικής ασφάλισης σχετικά με τους κινδύνους και την παροχή ιατρικής και φαρμακευτικής φροντίδας, νοσοκομειακής περίθαλψης, οι παροχές ανεργίας και οι συνταξιοδοτικές παροχές.

Εξαιρετικής σημασίας νόμος θεσπίστηκε το 1985, και συγκεκριμένα ο Ν. 1568/85, ο οποίος καθόριζε την ανάγκη τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, καθώς και το δικαίωμα των εργαζομένων σε επιχειρήσεις άνω των 50 ατόμων να συστήσουν επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.

Έκτοτε και μέχρι το πρόσφατο παρελθόν το θεσμικό πλαίσιο ακολούθησε τα ίδια σχετικά μοτίβα με μικρές τροποποιήσεις και προσαρμογές ανάλογα με τις ανάγκες της εποχής, εμπλουτίζοντας σταδιακά τις ρυθμίσεις της.

1.2. Σύγχρονη νομοθεσία

Με τον Νόμο – πλαίσιο 3850/2010, κωδικοποιήθηκαν όλοι οι προγενέστεροι νόμοι για τα μέτρα και την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε όλους τους χώρους εργασίας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Περιλαμβάνει τις γενικές αρχές για την εξάλειψη των επαγγελματικών κινδύνων, των ασθενειών και των εργατικών ατυχημάτων, καθώς και την ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας.

Στα άρθρα του νόμου περιγράφονται οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων (Ε.Υ.Α.Ε.) και του εκπροσώπου των εργαζομένων και το συμβουλευτικό τους ρόλο ως προς τη μελέτη των συνθηκών εργασίας, την πρόταση κατάλληλων μέτρων σε περιπτώσεις εργατικών ατυχημάτων, την ενημέρωση των εργοδοτών, με τους οποίους δύναται να συνεδριάζει.

Ο εργοδότης επιβαρύνεται με την υποχρέωση απασχόλησης τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας της επιχείρησης, οι οποίοι οφείλουν να έχουν τα απαιτούμενα τυπικά

προσόντα και το κατάλληλο επίπεδο γνώσεων, ανάλογα με τη δραστηριότητα της επιχείρησης.

Ο τεχνικός ασφαλείας υποδεικνύει στον εργοδότη γραπτές ή προφορικές συμβουλές για την πρόληψη εργατικών ατυχημάτων, ως προς τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, των παραγωγικών διαδικασιών, του εξοπλισμού και ενημερώνει τα σχετικά τμήματα και τους προϊστάμενους. Επιθεωρεί τακτικά τους χώρους, ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, παρατηρεί αν οι εργαζόμενοι τηρούν τους κανόνες υγείας και ασφάλειας, ενώ ταυτόχρονα συμμετέχει στην κατάρτιση και στα εκπαιδευτικά τους προγράμματα.

Ο ιατρός εργασίας πρέπει να ασκεί την ειδικότητα της ιατρικής και υπάγεται απευθείας στη διοίκηση. Αρμοδιότητά του είναι να συμβουλεύει τους εργοδότες και τους εργαζόμενους για τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προάσπιση της σωματικής και της ψυχικής υγείας των εργαζομένων. Κάνει τακτούς ιατρικούς ελέγχους, εκτιμά αν οι εργαζόμενοι είναι κατάλληλοι για τη θέση τους και διατηρεί φάκελο υγείας για τον καθένα. Επιπλέον, επιθεωρεί τους χώρους εργασίας, προτείνει μέτρα πρόληψης επαγγελματικών ασθενειών, παρέχει πρώτες βοήθειες και οργανώνει προγράμματα υγείας, όπως εμβολιασμούς, με στόχο την προστασία και την πρόληψη προβλημάτων υγείας που σχετίζονται με την εργασία.

Στον Ν.3850/2010 περιγράφονται, επίσης, οι κτιριολογικές απαιτήσεις που οφείλουν να πληρούν οι χώροι εργασίας, ώστε να δημιουργούνται ασφαλή, υγιεινά περιβάλλοντα χωρίς εμπόδια, με κατασκευαστικές απαιτήσεις και συστήματα ασφαλείας. Οι συνθήκες αερισμού, φωτισμού, θερμοκρασίας πρέπει να ευνοούν τον εργαζόμενο και να αποκαθίστανται άμεσα οι ελλείψεις.

Η πρόληψη των κινδύνων κατά τη χρήση μηχανών και η προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες, ορίζονται επακριβώς.

Τέλος, ορίζονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων, καθώς και οι διατάξεις για την προστασία των ανηλίκων κατά την απασχόλησή τους στην εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Κίνδυνοι κατά την εργασία σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2.1. Υπηρεσίες Ο.Τ.Α. και κατηγορίες εργαζομένων

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), δηλαδή οι Δήμοι και οι Περιφέρειες της ελληνικής επικράτειας, περιλαμβάνουν δομές και υπηρεσίες, που απασχολούν το κατάλληλο προσωπικό, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Διοικητικές Υπηρεσίες

- Γραμματεία και διοικητική υποστήριξη
- Τμήμα προσωπικού
- Ληξιαρχείο και δημοτολόγιο
- Οικονομική υπηρεσία

Πρόκειται για τις υπηρεσίες που είναι πιο άμεσα συνδεδεμένες με τη δημοτική αρχή. Περιλαμβάνονται τμήματα τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία του φορέα και στην εξυπηρέτηση των πολιτών.

Οι εργαζόμενοι των υπηρεσιών αυτών εργάζονται σε κλειστούς εσωτερικούς χώρους γραφείων, εκτελώντας διοικητικές και οργανωτικές εργασίες καθημερινής λειτουργίας.

Οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν τη διαχείριση εγγράφων και αιτήσεων, την τήρηση αρχείων και μητρώων, τη διεκπεραίωση διοικητικών διαδικασιών και την παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών προς τους δημότες και την οικονομική διαχείριση του ταμείου του δήμου, του ετήσιου προϋπολογισμού, των εσόδων και των εξόδων του.

Είναι υπηρεσίες με αυξημένη προσέλευση κοινού, συνεπώς οι εργαζόμενοι είναι σε συνεχή επαφή με τους πολίτες κατά τη διάρκεια της εργασίας τους.

Νομική Υπηρεσία

Οι εργαζόμενοι της νομικής υπηρεσίας απασχολούνται κυρίως σε εσωτερικούς χώρους γραφείων, πραγματοποιώντας νομικές εργασίες που σχετίζονται με τη λειτουργία του Δήμου. Οι καθημερινές τους αρμοδιότητες περιλαμβάνουν τη σύνταξη και την επεξεργασία νομικών εγγράφων, τη μελέτη υποθέσεων και την παροχή νομικής υποστήριξης στις υπηρεσίες του φορέα.

Παράλληλα, λόγω της φύσης του συγκεκριμένου αντικειμένου, απαιτείται συχνά η μετακίνηση των υπαλλήλων σε χώρους δικαστικών αρχών και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες, προκειμένου να εκπροσωπήσουν τη δημοτική αρχή και να διεκπεραιώσουν

τις σχετικές υποθέσεις. Οι μετακινήσεις αυτές αποτελούν μέρος της εργασιακής τους δραστηριότητας και δημιουργούν πρόσθετες ανάγκες εξασφάλισης της ασφαλούς εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

Υπηρεσία Δόμησης (Πολεοδομία)

- Αρχείο πολεοδομικών αδειών
- Τμήμα αδειοδότησης
- Τμήμα αυθαιρέτων
- Τμήμα πράξεων εφαρμογής
- Τμήμα εξυπηρέτησης κοινού

Οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε κλειστούς εσωτερικούς χώρους, όπως γραφεία διοικητικών υπηρεσιών, χώροι εξυπηρέτησης κοινού και αποθηκευτικοί χώροι, διεκπεραιώνοντας διοικητικές και υποστηρικτικές εργασίες. Λόγω της φύσης των αρμοδιοτήτων αυτών των υπηρεσιών, υπάρχει συνεχής επαφή με δημότες για την εξυπηρέτηση αιτημάτων και την παροχή πληροφοριών και εγγράφων.

Η καθημερινή αυτή αλληλεπίδραση δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις ως προς την οργάνωση των χώρων και κυρίως ως προς τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγείας και ασφάλειας τόσο για τους ίδιους τους εργαζόμενους, όσο και για τους δημότες που επισκέπτονται την υπηρεσία.

Τεχνική Υπηρεσία

- Τμήμα κτιριακού και κοινόχρηστων χώρων
- Τμήμα οδοποιίας και συντήρησης δρόμων
- Τμήμα μηχανολογικών έργων
- Τμήμα μελετών

Η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου αποτελεί βασικό τομέα για τον σχεδιασμό, τη μελέτη, την κατασκευή και τη συντήρηση των δημοτικών υποδομών και των κοινόχρηστων χώρων. Στην υπηρεσία περιλαμβάνονται το τμήμα κτιριακού και κοινόχρηστων χώρων, το τμήμα οδοποιίας και συντήρησης δρόμων, το τμήμα μηχανολογικών έργων, καθώς και το τμήμα μελετών, τα οποία συνεργάζονται για την υλοποίηση τεχνικών έργων και παρεμβάσεων εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου.

Οι εργαζόμενοι του τμήματος είναι διοικητικοί υπάλληλοι, οι οποίοι απασχολούνται σε χώρους γραφείων πραγματοποιώντας διοικητικές και τεχνικές εργασίες, όπως η

σύνταξη τεχνικών εγγράφων, η διαχείριση φακέλων και ο προγραμματισμός τεχνικών παρεμβάσεων, και μηχανικοί. Οι αρμοδιότητες των μηχανικών είτε εκτελούνται εντός των χώρων γραφείων για τη σύνταξη μελετών και την εκπόνηση σχεδίων, είτε επεκτείνονται σε εξωτερικούς χώρους εργοταξίων, προκειμένου να πραγματοποιήσουν εργασίες πεδίου, για κατασκευαστικές επιβλέψεις έργων, τεχνικούς ελέγχους και επιτόπιες αυτοψίες σε κτίρια δημοτικών εγκαταστάσεων.

Υπηρεσία Καθαριότητας και Περιβάλλοντος

- Τμήμα οργάνωσης
- Τμήμα αποκομιδής απορριμμάτων
- Τμήμα πρασίνου

Η Υπηρεσία Καθαριότητας είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση της καθαριότητας, την προστασία του περιβάλλοντος και τη φροντίδα των κοινόχρηστων χώρων. Η υπηρεσία περιλαμβάνει το τμήμα οργάνωσης, το τμήμα αποκομιδής απορριμμάτων, καθώς και το τμήμα πρασίνου, τα οποία συνεργάζονται για την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών καθαριότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων απασχολείται κυρίως σε εξωτερικούς χώρους και εκτελεί εργασίες πεδίου σε διαφορετικές και συχνά απαιτητικές συνθήκες εργασίας. Ειδικότερα, οι εργαζόμενοι του τμήματος αποκομιδής απορριμμάτων ασχολούνται με τη συλλογή και μεταφορά απορριμμάτων, τη διαχείριση κάδων και τον καθαρισμό κοινόχρηστων χώρων, ενώ οι εργαζόμενοι του τμήματος πρασίνου πραγματοποιούν εργασίες συντήρησης πάρκων, παιδικών χαρών και εν γένει χώρων φυτεύσεων του Δήμου.

Αντίθετα, το διοικητικό και γραμματειακό προσωπικό της υπηρεσίας εργάζεται κυρίως σε εσωτερικούς χώρους γραφείων και είναι υπεύθυνο για τον προγραμματισμό, τον συντονισμό και την οργάνωση των λειτουργιών των υπόλοιπων τμημάτων.

Κοινωνική Υπηρεσία

- Κοινωνική πρόνοια
- Βοήθεια στο σπίτι

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου Φυλής περιλαμβάνει δομές και προγράμματα που σχετίζονται με την κοινωνική πρόνοια και την υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Οι υπηρεσίες αυτές έχουν άμεσο κοινωνικό αντίκτυπο και η επαφή των εργαζομένων με μεγάλο αριθμό δημοτών είναι καθημερινή και έντονη.

Οι εργαζόμενοι του τμήματος απασχολούνται σε χώρους εξυπηρέτησης κοινού και σε δομές παροχής προϊόντων και κοινωνικής υποστήριξης. Οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν την καταγραφή και την αξιολόγηση αναγκών, την εξυπηρέτηση πολιτών, τη διανομή ειδών πρώτης ανάγκης και φοιτητικών πακέτων και τη στήριξη ωφελούμενων ατόμων και οικογενειών.

Παράλληλα λειτουργεί το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», οι εργαζόμενοι των οποίων είναι διεπιστημονική ομάδα με κοινωνικούς λειτουργούς, νοσηλευτές και οικογενειακούς βοηθούς. Πραγματοποιούν συχνές μετακινήσεις και κατ' οίκον επισκέψεις, κυρίως ηλικιωμένων, ατόμων με κινητικές δυσκολίες ή ασθενών. Η εργασία τους περιλαμβάνει την παροχή βασικής φροντίδας και εξυπηρέτησης, καθώς και την κάλυψη καθημερινών αναγκών των ωφελούμενων, γεγονός που απαιτεί αυξημένη προσοχή τόσο κατά τις μετακινήσεις όσο και κατά την παροχή υπηρεσιών εντός των κατοικιών των εξυπηρετούμενων πολιτών.

Υπηρεσίες Εκπαίδευσης

- Δημοτικοί βρεφικοί, παιδικοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί ολοκληρωμένης φροντίδας
- Σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Τμήμα διοίκησης

Οι Υπηρεσίες Εκπαίδευσης του Δήμου περιλαμβάνουν τις δομές προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης, όπως δημοτικούς βρεφικούς, παιδικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς, βρεφονηπιακούς σταθμούς ολοκληρωμένης φροντίδας, σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και το τμήμα διοίκησης που υποστηρίζει τη λειτουργία των εκπαιδευτικών μονάδων. Οι υπηρεσίες αυτές καλύπτουν καθημερινές ανάγκες εκπαίδευσης, φροντίδας και υποστήριξης παιδιών και μαθητών όλων των ηλικιών.

Οι εργαζόμενοι απασχολούνται κυρίως εντός των κτιριακών εγκαταστάσεων των εκπαιδευτικών δομών, σε αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία διοίκησης, χώρους δημιουργικής απασχόλησης, κουζίνες, αποθηκευτικούς χώρους και λοιπές βοηθητικές εγκαταστάσεις. Το προσωπικό περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς, βρεφονηπιοκόμους, διοικητικούς υπαλλήλους και εργαζομένους υποστηρικτικών ειδικοτήτων, οι οποίοι συνεργάζονται για την εύρυθμη λειτουργία των δομών. Ταυτόχρονα, εκτελείται το κομμάτι του προαυλισμού κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων και των αθλητικών δραστηριοτήτων δημιουργώντας αυξημένες απαιτήσεις.

Πρωταρχικό ρόλο διαδραματίζει η προστασία των παιδιών, για τα οποία είναι απαραίτητη η ευθύνη προστασίας τους από τους εργαζόμενους των δομών. Η

καθημερινή εργασία χαρακτηρίζεται από έντονη και συνεχή επαφή τόσο με μαθητές όσο και με γονείς ή κηδεμόνες, δημιουργώντας πρόσθετες ανάγκες ως προς την ασφάλεια, την υγιεινή και την οργάνωση των χώρων. Ιδιαίτερη σημασία έχει η διατήρηση ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος, η πρόληψη ατυχημάτων και η διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών καθαριότητας και υγιεινής, ειδικά σε χώρους όπου φιλοξενούνται μικρότερες ηλικίες, δηλαδή βρεφικές και νηπιακές.

Αθλητικές και Πολιτιστικές Υπηρεσίες

- Τμήμα αθλητισμού
- Τμήμα πολιτισμού

Οι Αθλητικές και Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Δήμου συμβάλλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων, αθλητικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης για τους δημότες όλων των ηλικιών. Η υπηρεσία περιλαμβάνει το τμήμα αθλητισμού και το τμήμα πολιτισμού. Το τμήμα αθλητισμού περιλαμβάνει εγκαταστάσεις κλειστών και υπαίθριων γηπέδων, κολυμβητήρια, δημοτικά γυμναστήρια και δημοτικούς χώρους εκπαίδευσης διαφόρων αθλημάτων, ενώ το τμήμα πολιτισμού περιλαμβάνει κτίρια πολιτιστικών και εξωραϊστικών συλλόγων, ωδεία, πνευματικά κέντρα, δημοτικά θέατρα, χώρους εκδηλώσεων και λοιπούς χώρους φιλοξενίας πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Οι εργαζόμενοι του τμήματος πολιτισμού απασχολούνται κυρίως εντός των πολιτιστικών κτιρίων και συμμετέχουν στη διοργάνωση και υποστήριξη υπαίθριων εκδηλώσεων, φεστιβάλ και πολιτιστικών δράσεων που πραγματοποιούνται σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου, γεγονός που απαιτεί μετακινήσεις και εργασία σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Αντίστοιχα, οι αρμοδιότητες των εργαζομένων του τμήματος αθλητισμού περιλαμβάνουν την οργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων, τη διαχείριση των εγκαταστάσεων, καθώς και την εξυπηρέτηση και καθοδήγηση των πολιτών που συμμετέχουν στα δημοτικά αθλητικά προγράμματα.

Η φύση της εργασίας και των δύο τμημάτων χαρακτηρίζεται από συχνή και άμεση επαφή με τους δημότες, καθώς και από την παρουσία μεγάλου αριθμού ατόμων κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων.

2.2. Εμφάνιση κινδύνων στις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών Ο.Τ.Α.

Στην παρούσα έρευνα επιχειρείται η αξιολόγηση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας που επικρατούν σε εργασιακά περιβάλλοντα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, μέσω της παρατήρησης και καταγραφής πραγματικών συνθηκών εργασίας σε υπηρεσίες ενός Δήμου της Αττικής, ο οποίος στο εξής θα αναφέρεται ως Δήμος Αναφοράς. Η μελέτη βασίστηκε κυρίως σε επιτόπια αυτοψία και παρατήρηση διαφορετικών χώρων εργασίας, με στόχο την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και τον εντοπισμό πιθανών παραγόντων κινδύνου που σχετίζονται με την υγεία και την ασφάλεια τόσο των εργαζομένων όσο και των πολιτών με τους οποίους έρχονται σε επαφή.

Πριν από την ανάλυση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, κρίνεται απαραίτητη η αναφορά σε ορισμένες βασικές έννοιες που σχετίζονται με την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη εργατικών ατυχημάτων, καθώς ο ουσιαστικός στόχος της μελέτης είναι η αποφυγή ατυχημάτων και η καθολική θωράκιση των εργαζομένων. Οι έννοιες του κινδύνου, του ατυχήματος και της επικινδυνότητας αποτελούν βασικούς όρους στον τομέα της υγείας και ασφάλειας της εργασίας, καθώς μέσω αυτών καθίσταται δυνατή η κατανόηση και η αξιολόγηση των παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν τις ασφαλείς συνθήκες ενός εργασιακού περιβάλλοντος.

Ο όρος κίνδυνος (risk) αναφέρεται στην πιθανότητα να συμβεί ένα ανεπιθύμητο γεγονός κατά τη διάρκεια της εργασίας, το οποίο ενδέχεται να προκαλέσει τραυματισμό εργαζομένων, ανθρώπινες απώλειες ή υλικές ζημιές. Ο κίνδυνος συνδέεται άμεσα με την πιθανότητα εμφάνισης ενός ατυχήματος, καθώς και με τη σοβαρότητα των συνεπειών που μπορεί να προκύψουν από αυτό.

Ως ατύχημα (accident) ορίζεται ένα αιφνίδιο και απρόβλεπτο συμβάν που συμβαίνει κατά τη διάρκεια εκτέλεσης μιας εργασίας ή κατά την εξέλιξη μιας επαγγελματικής δραστηριότητας. Τα εργατικά ατυχήματα μπορεί να προκληθούν από ανθρώπινο λάθος, τεχνική βλάβη, ακατάλληλες συνθήκες εργασίας ή από συνδυασμό διαφορετικών παραγόντων. Οι συνέπειες ενός ατυχήματος μπορεί να είναι μικρές, όπως ένας ελαφρύς τραυματισμός, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσουν σε σοβαρές βλάβες της υγείας ή ακόμη και σε απώλεια ανθρώπινης ζωής. Για τον λόγο αυτό, η πρόληψη των ατυχημάτων αποτελεί βασικό στόχο κάθε οργανισμού και υπηρεσίας.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει και η έννοια της επικινδυνότητας, η οποία αφορά την εκτίμηση των πιθανών συνεπειών που μπορεί να προκύψουν από την πραγματοποίηση ενός ατυχήματος ή από την έκθεση εργαζομένων σε επικίνδυνες καταστάσεις. Η επικινδυνότητα σχετίζεται όχι μόνο με το εάν μπορεί να συμβεί ένα ατύχημα, αλλά κυρίως με το μέγεθος της βλάβης που ενδέχεται να προκαλέσει στους ανθρώπους, στον εξοπλισμό ή στο ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον. Μέσω της αξιολόγησης της

επικινδυνότητας είναι δυνατό να εντοπιστούν οι σοβαρότεροι επαγγελματικοί κίνδυνοι και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης και προστασίας.

Η συστηματική καταγραφή και αξιολόγηση των κινδύνων και της επικινδυνότητας συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία ασφαλέστερων συνθηκών εργασίας. Παράλληλα, βοηθά τους οργανισμούς να οργανώνουν καλύτερα τις διαδικασίες εργασίας, να εφαρμόζουν μέτρα πρόληψης και να περιορίζουν την πιθανότητα εμφάνισης εργατικών ατυχημάτων. Για αυτό το λόγο, η αναγνώριση και η σωστή διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων αποτελούν βασικό στοιχείο για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε κάθε εργασιακό περιβάλλον.

Σε κάθε εργασιακό περιβάλλον υπάρχουν παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την ασφάλεια των εργαζομένων και να αυξήσουν την πιθανότητα πρόκλησης ατυχήματος. Οι παράγοντες αυτοί διαφέρουν ανάλογα με τη φύση της εργασίας, τον χώρο εκτέλεσής της και τις συνθήκες που επικρατούν. Ενδεικτικά, σημαντικό ρόλο παίζουν η έλλειψη επαρκούς φωτισμού, η κακή κατάσταση των κτιριακών εγκαταστάσεων, οι φθορές στις υποδομές και οι κατασκευαστικές βλάβες, καθώς και η ελλιπής συντήρηση των κτιρίων. Παράλληλα, οι περιβαλλοντικές συνθήκες και διάφορα φυσικά φαινόμενα ενδέχεται να δημιουργήσουν επιπρόσθετους κινδύνους, ιδιαίτερα σε εξωτερικούς χώρους εργασίας. Επιπλέον, η μη λειτουργική οργάνωση του χώρου, η απουσία κατάλληλων μέτρων προστασίας, η λανθασμένη χρήση εξοπλισμού ή εργαλείων, αλλά και η ανεπαρκής εκπαίδευση των εργαζομένων μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην αύξηση των κινδύνων, την εμφάνιση εργατικών ατυχημάτων και στην επιβάρυνση της υγείας και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας εξετάστηκαν τόσο εσωτερικοί χώροι γραφείων όσο και εξωτερικοί χώροι εργασίας, στους οποίους δραστηριοποιούνται εργαζόμενοι διαφορετικών ειδικοτήτων και αρμοδιοτήτων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στις συνθήκες εργασίας, στην κατασκευαστική επάρκεια των εγκαταστάσεων, σε τεχνικές προδιαγραφές, στην εργονομία των χώρων, στην τήρηση βασικών μέτρων πρόληψης και προστασίας, καθώς και σε ζητήματα που ενδέχεται να επηρεάζουν την ασφαλή εκτέλεση των καθηκόντων των εργαζομένων.

Συνεπώς, θα πραγματοποιηθεί αναλυτική παρουσίαση και αξιολόγηση των κινδύνων και των παρατηρήσεων που προέκυψαν κατά την επιτόπια αυτοψία στους δημοτικούς εργασιακούς χώρους, με αναφορά στις ιδιαιτερότητες κάθε υπηρεσίας και στις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε εργασιακό περιβάλλον ξεχωριστά.

Διοικητικές Υπηρεσίες

Πραγματοποιώντας επιτόπια αυτοψία σε κτίρια διοικητικών υπηρεσιών του Δήμου, διαπιστώθηκαν ποικίλες κατασκευαστικές φθορές, τεχνικές δυσλειτουργίες και ελλείψεις συντήρησης, οι οποίες επηρεάζουν σε καθημερινή βάση τόσο την ασφάλεια

όσο και τις συνθήκες εργασίας των υπαλλήλων. Τα προβλήματα που εντοπίστηκαν αφορούν κυρίως φθορές σε κτιριακές υποδομές, ζητήματα υγρασίας, βλάβες σε κοινόχρηστους και εξωτερικούς χώρους, καθώς και γενικότερες δυσλειτουργίες που επιβαρύνουν το εργασιακό περιβάλλον και υποβαθμίζουν τη λειτουργικότητα των υπηρεσιών.

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που παρατηρήθηκαν σχετίζεται με την εισροή υδάτων σε χώρους γραφείων των διοικητικών υπηρεσιών. Μετά από διερεύνηση των αιτιών, διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις το πρόβλημα οφειλόταν στην ύπαρξη μερικώς ή πλήρως φθαρμένων στρώσεων μόνωσης στα δώματα και στις ταράτσες των κτιρίων. Οι περισσότερες από τις μονώσεις αυτές είχαν κατασκευαστεί πριν από πολλές δεκαετίες και παρουσίασαν εμφανή σημάδια παλαιότητας και έλλειψης συντήρησης. Σε άλλα κτίρια παρατηρήθηκε ακόμη σοβαρότερο πρόβλημα, καθώς δεν υπήρχε καθόλου στεγανοποιητική προστασία στις οροφές, γεγονός που επέτρεπε τη διείσδυση νερού στο εσωτερικό των εγκαταστάσεων κατά τη διάρκεια ακόμα και ήπιων βροχοπτώσεων.

Η υγρασία είχε επεκταθεί σε αρκετούς εσωτερικούς χώρους, κυρίως σε γραφεία υπαλλήλων, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται φαινόμενα διαρροής από τα ταβάνια. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα νερά έσταζαν επάνω σε γραφεία εργασίας, έπιπλα και ηλεκτρονικό εξοπλισμό, ιδιαίτερα μετά από έντονες βροχοπτώσεις ή παρατεταμένες περιόδους κακοκαιρίας. Η κατάσταση αυτή προκάλεσε σημαντική αναστάτωση στην καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών, καθώς οι εργαζόμενοι αναγκάζονταν να διακόπτουν προσωρινά την εργασία τους προκειμένου να μετακινήσουν έγγραφα, ηλεκτρονικούς υπολογιστές και αρχειακό υλικό για να τα προστατεύσουν από πιθανή καταστροφή.

Παράλληλα, η συνεχής παρουσία υγρασίας δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο διάβρωσης ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, φωτιστικών σωμάτων και λοιπού ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε βλάβες, βραχυκυκλώματα ή ακόμη και σε περιστατικά ηλεκτροπληξίας. Επιπλέον, η διείσδυση νερού στα δομικά στοιχεία των κτιρίων επιβαρύνει μακροχρόνια τη στατικότητα και τη συνολική αντοχή των κατασκευών, καθώς η παρατεταμένη υγρασία προκαλεί αποσάθρωση επιχρισμάτων, διάβρωση μεταλλικών στοιχείων και σταδιακή φθορά των υλικών.

Φαινόμενα υγρασίας παρατηρήθηκαν και σε άλλες κτιριακές εγκαταστάσεις του διοικητικού τομέα, όπου εντοπίστηκαν διογκωμένοι σοβάδες, αποχρωματισμοί σε τοιχοποιίες και οροφές, καθώς και μικρές σημειακές ρωγμές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η αιτία πιθανόν να σχετίζεται όχι μόνο με την ελλιπή μόνωση αλλά και με διαρροές σωληνώσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης, ιδιαίτερα σε γραφεία που γειτνιάζουν με χώρους υγιεινής ή κουζίνες προσωπικού. Η παρουσία υγρασίας σε κλειστούς χώρους εργασίας αποτελεί σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης της ποιότητας του εσωτερικού περιβάλλοντος, καθώς ευνοεί την ανάπτυξη μυκήτων,

μούχλας και μικροοργανισμών, οι οποίοι ενδέχεται να επιβαρύνουν άτομα με αλλεργίες, άσθμα ή άλλες αναπνευστικές ευαισθησίες.

Πέρα από τις επιπτώσεις στην υγεία των εργαζομένων, η εικόνα εκτεταμένης υγρασίας δημιουργεί και ένα γενικό αίσθημα εγκατάλειψης και ελλιπούς συντήρησης των δημοτικών κτιρίων, επηρεάζοντας αρνητικά την καθημερινή εργασιακή εμπειρία του προσωπικού, αλλά και την εικόνα που σχηματίζουν οι πολίτες κατά την επίσκεψή τους στις υπηρεσίες.

Κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν, επίσης, προβλήματα σε εξωτερικούς χώρους των κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως εξώστες, βεράντες και δώματα, στους οποίους έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων τους. Σε αρκετά σημεία παρατηρήθηκαν σπασμένα ή αποκολλημένα τμήματα στηθαίων, καθώς και φθορές σε επιφάνειες που χρησιμοποιούνται καθημερινά από το προσωπικό. Η κατάσταση αυτή καθιστά επισφαλή την παραμονή και την κυκλοφορία των εργαζομένων στους συγκεκριμένους χώρους, καθώς υπάρχει πιθανότητα πρόκλησης τραυματισμών από αιχμηρά ή αποκολλημένα υλικά.

Παράλληλα, η ύπαρξη φθαρμένων επιφανειών αυξάνει τον κίνδυνο παραπατήματος ή απώλειας ισορροπίας, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου οι φθορές συνδυάζονται με υγρασία ή ακατάλληλο φωτισμό. Οι εξωτερικοί χώροι αποτελούν σημεία καθημερινής χρήσης και ξεκούρασης για τους εργαζόμενους και, επομένως, η διατήρησή τους σε ασφαλή κατάσταση είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο για την ασφάλεια όσο και για τη γενικότερη ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος.

Αντίστοιχη εικόνα φθορών εντοπίστηκε και σε εσωτερικά κλιμακοστάσια διοικητικών κτιρίων, όπου είχαν αποκολληθεί τμήματα μαρμάρινων βαθμίδων ή υπήρχαν φθαρμένες επιφάνειες σε σημεία συχνής διέλευσης. Οι χώροι αυτοί χρησιμοποιούνται καθημερινά τόσο από εργαζόμενους όσο και από πολίτες που επισκέπτονται τις υπηρεσίες, γεγονός που αυξάνει σημαντικά τη σημασία της ασφαλούς συντήρησής τους. Η αποκόλληση τμημάτων μαρμάρου μπορεί να προκαλέσει απώλεια ισορροπίας, γλίστρημα ή πτώση, ιδιαίτερα σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ή σε περιπτώσεις βιαστικής μετακίνησης εντός του κτιρίου.

Επιπλέον, σε ορισμένες κτιριακές υποδομές των διοικητικών υπηρεσιών διαπιστώθηκαν προβλήματα στους εξωτερικούς περιβάλλοντες χώρους και στους περιβόλους των κτιρίων. Οι συγκεκριμένοι χώροι είναι ελεύθερα προσβάσιμοι στους κατοίκους και χρησιμοποιούνται συχνά ως χώροι συνάντησης και παραμονής, ιδιαίτερα στην περίπτωση δημαρχιακών κτιρίων, όπου οι περίβολοι λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό όπως οι πλατείες του Δήμου.

Κατά την αυτοψία παρατηρήθηκε ότι αρκετές μαρμάρινες βαθμίδες παρουσίαζαν φθορές ή αποκολλήσεις, ενώ σε παγκάκια έλειπαν ξύλινες τάβλες ή υπήρχαν κατεστραμμένα σημεία που καθιστούσαν προβληματική τη χρήση τους από τους πολίτες. Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι ορισμένοι κάδοι απορριμμάτων ήταν κατεστραμμένοι ή ακατάλληλοι προς χρήση.

Οι φθορές αυτές επηρεάζουν σημαντικά τη λειτουργικότητα και την ασφάλεια των εξωτερικών χώρων. Για παράδειγμα, η χρήση ενός παγκακιού με κενά ή αποκολλημένα τμήματα μπορεί να προκαλέσει πτώση ή τραυματισμό σε κάποιον χρήστη, ενώ η έλλειψη κατάλληλων κάδων απορριμμάτων δημιουργεί προβλήματα καθαριότητας και υγιεινής. Όταν δεν υπάρχουν επαρκείς ή λειτουργικοί κάδοι, αυξάνεται η πιθανότητα εναπόθεσης απορριμμάτων στο έδαφος, γεγονός που οδηγεί σε συσσώρευση σκουπιδιών και υποβάθμιση της καθαριότητας των χώρων.

Η εικόνα αυτή δημιουργεί συνθήκες αισθητικής και λειτουργικής υποβάθμισης του δομημένου περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα επηρεάζει αρνητικά την εμπειρία, τόσο των εργαζομένων, όσο και των πολιτών που χρησιμοποιούν καθημερινά τους χώρους αυτούς. Η κακή κατάσταση των κοινόχρηστων χώρων ενδέχεται επίσης να ενισχύει το αίσθημα απαξίωσης των δημοτικών υποδομών και να επηρεάζει αρνητικά την εικόνα του Δήμου προς τους δημότες.

Ιδιαίτερη σημασία είχε και η περίπτωση ενός κτιρίου που στεγάζει δημοτικές υπηρεσίες και το οποίο παρουσίασε σοβαρές ελλείψεις στατικής επάρκειας. Μετά από έλεγχο ειδικού κλιμακίου της Τεχνικής Υπηρεσίας διαπιστώθηκε ότι το κτίριο δεν πληρούσε πλέον τις απαιτούμενες προϋποθέσεις ασφάλειας για τη φιλοξενία εργαζομένων και πολιτών. Ως αποτέλεσμα, αποφασίστηκε η οριστική κατεδάφιση του κτιρίου και η μεταφορά των υπηρεσιών και του προσωπικού σε άλλη κτιριακή υποδομή.

Το περιστατικό αυτό αναδεικνύει τη σημασία των τακτικών τεχνικών ελέγχων και της έγκαιρης αξιολόγησης της κατάστασης των δημοτικών κτιρίων, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για παλαιές κατασκευές. Η έλλειψη στατικής επάρκειας αποτελεί έναν από τους σοβαρότερους κινδύνους για την ασφάλεια εργαζομένων και επισκεπτών, καθώς ενδέχεται να οδηγήσει σε σοβαρά ατυχήματα ή ακόμη και σε κατάρρευση δομικών στοιχείων.

Τέλος, πέρα από τα προβλήματα αυξημένης επικινδυνότητας, παρατηρήθηκαν και μικρότερης κλίμακας δυσλειτουργίες, οι οποίες, αν και δεν δημιουργούν άμεσο κίνδυνο, επηρεάζουν αρνητικά την καθημερινότητα των εργαζομένων και τη συνολική ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος. Σε αυτή την κατηγορία εντάσσεται η ανάγκη αντικατάστασης χειρολαβών και μηχανισμών κουφωμάτων, τόσο σε εσωτερικές πόρτες όσο και σε εξωτερικά παράθυρα.

Η φθορά των χειρολαβών έχει ως αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται το σωστό άνοιγμα και κλείσιμο των θυρών μεταξύ των γραφείων, γεγονός που πολλές φορές δεν επιτρέπει την απαραίτητη ηχητική απομόνωση μεταξύ των χώρων εργασίας. Η συνεχής παρουσία θορύβου από γειτονικά γραφεία επηρεάζει τη συγκέντρωση και την αποδοτικότητα των εργαζομένων, ιδιαίτερα σε υπηρεσίες όπου απαιτείται επεξεργασία εγγράφων, επικοινωνία με πολίτες ή εκτέλεση διοικητικών εργασιών αυξημένης προσοχής.

Παράλληλα, η δυσλειτουργία των εξωτερικών παραθύρων περιορίζει τον φυσικό αερισμό των χώρων, ο οποίος είναι απαραίτητος για τη διατήρηση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και άνεσης στους χώρους κύριας χρήσης. Η αδυναμία επαρκούς αερισμού μπορεί να οδηγήσει σε αίσθημα δυσφορίας, αυξημένη συγκέντρωση υγρασίας ή κακή ποιότητα εσωτερικού αέρα, επηρεάζοντας αρνητικά την καθημερινή εργασιακή εμπειρία των υπαλλήλων.

Συνολικά, οι παρατηρήσεις που προέκυψαν από την αυτοψία στα διοικητικά κτίρια καταδεικνύουν την ανάγκη συστηματικής συντήρησης και τεχνικής παρακολούθησης των δημοτικών υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται ασφαλείς, λειτουργικές και υγιείς συνθήκες εργασίας για το προσωπικό και τους πολίτες που εξυπηρετούνται καθημερινά στις υπηρεσίες του Δήμου.

Νομική Υπηρεσία

Μετά από επιτόπια επίσκεψη και αυτοψία σε διώροφο κτίριο στο οποίο στεγάζεται η Νομική Υπηρεσία, διαπιστώθηκε ότι το σημαντικότερο πρόβλημα που απασχολεί τους εργαζομένους σχετίζεται με την πιθανή παρουσία τρωκτικών εντός των εγκαταστάσεων. Το ζήτημα αυτό έχει προκαλέσει έντονη ανησυχία στο προσωπικό, καθώς συνδέεται άμεσα με την υγιεινή των χώρων εργασίας και με πιθανούς κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων.

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια της αυτοψίας εντοπίστηκαν απεκκρίματα μικρών ζώων στα κανάλια του συστήματος αεραγωγών και εξαερισμού του κτιρίου. Η παρουσία τέτοιων στοιχείων σε εσωτερικές εγκαταστάσεις εξαερισμού δημιουργεί συνθήκες αυξημένης υγειονομικής επικινδυνότητας, καθώς τα συγκεκριμένα σημεία βρίσκονται σε άμεση σύνδεση με τους χώρους εργασίας των υπαλλήλων. Παρότι το σύστημα εξαερισμού δεν χρησιμοποιείται κατά την τρέχουσα περίοδο λειτουργίας της υπηρεσίας, παραμένει εγκατεστημένο και εκτείνεται σε διάφορα σημεία του κτιρίου, γεγονός που ενδέχεται να διευκολύνει την κυκλοφορία μικρών ζώων στο εσωτερικό των υποδομών.

Σύμφωνα με αναφορές, η υποψία ύπαρξης τρωκτικών προέκυψε αρχικά από θορύβους και ενδείξεις που παρατηρήθηκαν κοντά στις θυρίδες εξαερισμού και στους αεραγωγούς του κτιρίου. Το σύστημα αυτό ήταν ενεργό κατά την προηγούμενη χρήση του κτιρίου, ωστόσο σήμερα δεν βρίσκεται σε λειτουργία, με αποτέλεσμα ορισμένα τμήματά του να παραμένουν χωρίς συστηματικό έλεγχο ή καθαρισμό. Η έλλειψη τακτικής συντήρησης και επιθεώρησης των εγκαταστάσεων αυτών ενδέχεται να έχει συμβάλει στη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών για την είσοδο ή παραμονή τρωκτικών στο εσωτερικό του κτιρίου.

Η παρουσία απεκκριμάτων τρωκτικών σε έναν εργασιακό χώρο συνιστά σοβαρό παράγοντα βιολογικού κινδύνου. Τα τρωκτικά είναι δυνατό να μεταφέρουν παθογόνους μικροοργανισμούς, βακτήρια και άλλους επιβλαβείς παράγοντες, οι οποίοι

ενδέχεται να προκαλέσουν μολύνσεις ή να επιβαρύνουν την υγεία των εργαζομένων. Παράλληλα, η επιμόλυνση εσωτερικών χώρων και συστημάτων εξαερισμού μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ποιότητα του αέρα και να δημιουργήσει ένα μη ασφαλές και μη υγιεινό εργασιακό περιβάλλον. Επιπλέον, η έντονη ανησυχία και η αίσθηση ανασφάλειας που προκαλεί η πιθανότητα παρουσίας τρωκτικών επηρεάζει αρνητικά και την ψυχολογία των εργαζομένων, δυσχεραίνοντας την ομαλή εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Κατά την έρευνα εντοπίστηκε επίσης γειτονικό ερειπωμένο κτίσμα σε μικρή απόσταση από το κτίριο της υπηρεσίας. Η κατάσταση του συγκεκριμένου χώρου, σε συνδυασμό με την έλλειψη συντήρησης και καθαρισμού, δημιουργεί την πιθανότητα να λειτουργεί ως εστία ανάπτυξης και παραμονής τρωκτικών, τα οποία ενδέχεται να μετακινούνται προς το κτίριο της Νομικής Υπηρεσίας μέσω ανοιγμάτων, αγωγών ή άλλων σημείων πρόσβασης.

Είναι σαφές ότι οι συνθήκες αυτές δημιουργούν σοβαρά ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας στον χώρο εργασίας και ενδέχεται να επηρεάζουν άμεσα τόσο τη σωματική όσο και την ψυχολογική κατάσταση των εργαζομένων. Η συνεχής έκθεση σε ένα περιβάλλον όπου υπάρχει υποψία παρουσίας τρωκτικών δημιουργεί αίσθημα ανασφάλειας και δυσφορίας, ενώ παράλληλα καθιστά αναγκαία την άμεση λήψη μέτρων απολύμανσης, καθαρισμού και τεχνικού ελέγχου των εγκαταστάσεων. Η αποκατάσταση ασφαλών και υγιεινών συνθηκών εργασίας κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της υπηρεσίας και της προστασίας της υγείας των εργαζομένων.

Υπηρεσία Δόμησης (Πολεοδομία)

Το βασικότερο πρόβλημα που παρατηρήθηκε στις κτιριακές εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας Δόμησης σχετίζεται κυρίως με τη χωροθετική οργάνωση των υπηρεσιών και τη διάταξη των επιμέρους τμημάτων. Η υφιστάμενη διαμόρφωση των χώρων φαίνεται να δυσχεραίνει σημαντικά την καθημερινή λειτουργία της υπηρεσίας και να επηρεάζει τόσο την αποδοτικότητα των εργαζομένων όσο και την ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών. Παράλληλα, διαπιστώθηκαν και ορισμένα ζητήματα που αφορούν την κατάσταση των κτιριακών υποδομών, την υγιεινή των χώρων και τις γενικότερες συνθήκες εργασίας.

Ειδικότερα, οι επιμέρους τομείς της υπηρεσίας είναι κατανεμημένοι σε δύο διαφορετικούς ορόφους του βασικού κτιρίου, ενώ το αρχαικό υλικό της πολεοδομίας στεγάζεται σε διαφορετικό κτίριο, απομακρυσμένο από τον κύριο χώρο λειτουργίας της υπηρεσίας. Η συγκεκριμένη διάταξη δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στην καθημερινή συνεργασία μεταξύ των τμημάτων, ιδιαίτερα σε υπηρεσίες όπου απαιτείται συνεχής ανταλλαγή πληροφοριών, σχεδίων και εγγράφων. Η πολυπλοκότητα των διαδικασιών που διαχειρίζεται η Υπηρεσία Δόμησης απαιτεί άμεση επικοινωνία

μεταξύ των εργαζομένων, κάτι που δεν διευκολύνεται από τη σημερινή χωροταξική κατανομή των γραφείων.

Ενδεικτικά, παρατηρήθηκε ότι γραφεία με συναφές ή αλληλένδετο αντικείμενο, όπως το τμήμα αδειών δόμησης και το τμήμα αυθαιρέτων, λειτουργούν σε διαφορετικούς ορόφους, παρά το γεγονός ότι οι υπάλληλοι συνεργάζονται συχνά για τον έλεγχο φακέλων, σχεδίων και τεχνικών εγγράφων. Αντίστοιχα, το τμήμα πράξεων εφαρμογής και το τμήμα εξυπηρέτησης κοινού, το οποίο διαχειρίζεται σε μεγάλο βαθμό αιτήσεις σχετικές με τις πράξεις εφαρμογής, δεν βρίσκονται σε γειτονικούς χώρους. Ως αποτέλεσμα, οι εργαζόμενοι αναγκάζονται να μετακινούνται συνεχώς μεταξύ των ορόφων για την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διευκρίνιση υποθέσεων και τη μεταφορά εγγράφων.

Η καθημερινή αυτή μετακίνηση, παρότι ενδέχεται αρχικά να φαίνεται μικρής σημασίας, επιβαρύνει σημαντικά τη ροή της εργασίας και αυξάνει το χρόνο διεκπεραίωσης των υποθέσεων. Παράλληλα, δημιουργεί συνθήκες κόπωσης και διακοπής της συγκέντρωσης των εργαζομένων, καθώς απαιτείται συνεχής διακοπή της εργασίας τους προκειμένου να πραγματοποιούνται μετακινήσεις εντός του κτιρίου. Επιπλέον, η έλλειψη άμεσης επικοινωνίας μεταξύ των συναφών τμημάτων δυσχεραίνει τη συνεργασία και επηρεάζει την ταχύτητα εξυπηρέτησης των πολιτών.

Ακόμη πιο προβληματική κρίνεται η χωροθέτηση του αρχειακού υλικού της πολεοδομίας, το οποίο βρίσκεται σε διαφορετικό κτίριο από τον κύριο χώρο λειτουργίας της υπηρεσίας. Δεδομένου ότι οι πολίτες υποβάλλουν καθημερινά αιτήματα αναζήτησης φακέλων, σχεδίων και οικοδομικών στοιχείων, οι υπάλληλοι αναγκάζονται να μεταβαίνουν με όχημα στο χώρο του αρχείου για την αναζήτηση και μεταφορά εγγράφων. Η διαδικασία αυτή δημιουργεί σημαντικές καθυστερήσεις τόσο στην εργασία των υπαλλήλων όσο και στην εξυπηρέτηση των δημοτών, οι οποίοι συχνά αναμένουν μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Παράλληλα, οι συχνές μετακινήσεις προσωπικού εκτός του κύριου κτιρίου περιορίζουν το διαθέσιμο χρόνο που θα μπορούσε να αφιερωθεί στην επεξεργασία υποθέσεων και στην εξυπηρέτηση κοινού. Η απουσία άμεσης πρόσβασης στο αρχειακό υλικό αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα δυσλειτουργικής οργάνωσης χώρων εργασίας, η οποία επηρεάζει αρνητικά τόσο την αποδοτικότητα της υπηρεσίας όσο και την καθημερινή εργασιακή εμπειρία των υπαλλήλων.

Ως προς τη διάταξη των εσωτερικών χώρων, εντοπίστηκε ακόμη μία δυσλειτουργική διάταξη στο γραφείο εξυπηρέτησης κοινού. Ο συγκεκριμένος χώρος χρησιμοποιείται ταυτόχρονα για την υποδοχή και εξυπηρέτηση πολιτών αλλά και για τη σύνταξη διοικητικών εγγράφων και βεβαιώσεων από τους υπαλλήλους της υπηρεσίας. Ωστόσο, η περιορισμένη έκταση του γραφείου δεν επιτρέπει τον σαφή διαχωρισμό των δραστηριοτήτων αυτών.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της υπηρεσίας παρατηρήθηκε ότι μέρος των υπαλλήλων βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία με το κοινό για την παροχή

πληροφοριών και τη διαχείριση αιτήσεων, ενώ ταυτόχρονα άλλοι εργαζόμενοι προσπαθούν να επεξεργαστούν έγγραφα και να συντάξουν απαντητικές βεβαιώσεις στον ίδιο χώρο. Η συνεχής παρουσία πολιτών και τα αυξημένα επίπεδα θορύβου δυσχεραίνουν τη συγκέντρωση των εργαζομένων που εκτελούν διοικητικές εργασίες, προκαλώντας συχνές διακοπές και μειωμένη αποδοτικότητα.

Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ένα περιβάλλον εργασιακής όχλησης και ψυχολογικής επιβάρυνσης, καθώς οι εργαζόμενοι αδυνατούν να εργαστούν σε συνθήκες ηρεμίας και συγκέντρωσης. Παράλληλα, η έλλειψη επαρκούς χώρου ενδέχεται να δυσχεραίνει και τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας κατά τη διαχείριση αιτημάτων πολιτών ή προσωπικών στοιχείων, γεγονός που επηρεάζει τη συνολική λειτουργία της υπηρεσίας.

Πέρα από τα χωροθετικά ζητήματα, κατά την αυτοψία εντοπίστηκαν και κατασκευαστικές φθορές σε ορισμένα εξωτερικά κουφώματα του κτιρίου. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε εκτεταμένη οξείδωση μεταλλικών στοιχείων, καθώς και φθορά στα ελαστικά στεγανοποίησης των παραθύρων, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται φαινόμενα εισροής υδάτων κατά τη διάρκεια βροχοπτώσεων ή αυξημένης υγρασίας.

Η παρουσία υγρασίας στους εσωτερικούς χώρους αποτελεί σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης της ποιότητας του εργασιακού περιβάλλοντος. Η παρατεταμένη υγρασία ευνοεί την ανάπτυξη μικροοργανισμών, μυκήτων και μούχλας, οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την υγεία των εργαζομένων, ιδιαίτερα ατόμων με άσθμα, αλλεργίες ή άλλες ευαισθησίες του αναπνευστικού συστήματος. Επιπλέον, η εισροή υδάτων και η συνεχής έκθεση των δομικών στοιχείων στην υγρασία μπορεί σταδιακά να οδηγήσει σε φθορά των επιφανειών, αποδυνάμωση υλικών και γενικότερη επιβάρυνση της κατάστασης του κτιρίου.

Στους χώρους υγιεινής της υπηρεσίας παρατηρήθηκαν επίσης σπασμένα και αποκολλημένα πλακίδια δαπέδου και τοιχοποιίας. Οι φθορές αυτές αυξάνουν τον κίνδυνο ολίσθησης και πτώσης, ιδιαίτερα σε συνθήκες αυξημένης υγρασίας, ενώ υπάρχει και πιθανότητα τραυματισμού από αιχμηρές ή αποσπασμένες επιφάνειες. Παράλληλα, οι φθαρμένες επιφάνειες δυσχεραίνουν τον αποτελεσματικό καθαρισμό και την απολύμανση των χώρων, καθώς συσσωρεύονται ρύποι και υγρασία σε σημεία που δεν καθαρίζονται εύκολα.

Η κατάσταση αυτή δημιουργεί συνθήκες υγειονομικής επιβάρυνσης και υποβαθμίζει τις συνθήκες υγιεινής στους χώρους που χρησιμοποιούνται καθημερινά από το προσωπικό και τους επισκέπτες της υπηρεσίας. Η διατήρηση των χώρων υγιεινής σε καλή κατάσταση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση αξιοπρεπών και ασφαλών συνθηκών εργασίας.

Τέλος, κατά την επιτόπια παρατήρηση διαπιστώθηκε ανεπαρκής φωταγωγή σε ορισμένα γραφεία λόγω μη λειτουργίας φωτιστικών σωμάτων οροφής. Η μειωμένη ένταση φωτισμού επηρεάζει σημαντικά την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων, ιδιαίτερα σε υπηρεσίες όπου απαιτείται συνεχής μελέτη σχεδίων, εγγράφων και τεχνικών φακέλων. Η ανεπαρκής ορατότητα μπορεί να οδηγήσει σε καταπόνηση της

όρασης, πονοκεφάλους, αίσθημα κόπωσης και δυσφορίας, ενώ παράλληλα αυξάνει τον κίνδυνο προσκρούσεων ή μικροατυχημάτων εντός του χώρου εργασίας.

Επιπλέον, οι ακατάλληλες συνθήκες φωτισμού επηρεάζουν αρνητικά τη συγκέντρωση και την αποδοτικότητα των εργαζομένων, γεγονός που μπορεί να έχει επιπτώσεις τόσο στην ποιότητα της εργασίας όσο και στην ταχύτητα διεκπεραίωσης των υποθέσεων. Η ύπαρξη επαρκούς και κατάλληλου φωτισμού αποτελεί βασικό στοιχείο ενός ασφαλούς και λειτουργικού εργασιακού περιβάλλοντος, ιδιαίτερα σε υπηρεσίες με αυξημένες διοικητικές και τεχνικές απαιτήσεις όπως η Υπηρεσία Δόμησης.

Τεχνική Υπηρεσία

Μετά από επιτόπια αυτοψία στο κτίριο της Τεχνικής Υπηρεσίας διαπιστώθηκαν διάφορα κατασκευαστικά προβλήματα και λειτουργικές δυσχέρειες, τα οποία επηρεάζουν τόσο την καθημερινή εργασία του προσωπικού όσο και το γενικότερο επίπεδο υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας. Οι φθορές που εντοπίστηκαν αφορούν κυρίως στοιχεία της κτιριακής υποδομής, ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και ζητήματα συντήρησης, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να δημιουργούν αυξημένους επαγγελματικούς κινδύνους για τους εργαζόμενους.

Ένα κύριο πρόβλημα και βασική αιτία ανησυχίας του προσωπικού εντοπίζεται στις ψευδοροφές ορυκτών ινών που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των γραφειακών χώρων. Σε αρκετά σημεία παρατηρήθηκε αποκόλληση τμημάτων της ψευδοροφής, με αποτέλεσμα να αποκαλύπτεται το κάτω μέρος της πλάκας οροφής και να παραμένουν εκτεθειμένες ηλεκτρολογικές και λοιπές εγκαταστάσεις που διέρχονται από το εσωτερικό της. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν τα σημεία στα οποία δεν έχει αποκολληθεί ολόκληρο το πλαίσιο της ψευδοροφής, αλλά μέρος αυτού, αφήνοντας τα υπόλοιπα τμήματα ασταθή και ετοιμόρροπα. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί κίνδυνο πτώσης υλικών ή τμημάτων της οροφής στους εργαζόμενους, γεγονός που θα μπορούσε να προκαλέσει τραυματισμούς, ιδιαίτερα σε ώρες αυξημένης παρουσίας προσωπικού. Παράλληλα, η αποκάλυψη ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων εντός της ψευδοροφής δημιουργεί πρόσθετες ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια των υποδομών του κτιρίου.

Σε ορισμένα σημεία διαπιστώθηκε ότι τα πλαστικά προστατευτικά περιβλήματα καλωδίων, τα οποία διατρέχουν τοιχοποιίες και δάπεδα, παρουσιάζουν φθορές ή έχουν αποκολληθεί πλήρως, αφήνοντας εκτεθειμένα καλώδια. Η κατάσταση αυτή αυξάνει σημαντικά τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας, ιδιαίτερα σε περίπτωση επαφής εργαζομένων με φθαρμένα ή γυμνά σημεία καλωδίωσης. Επιπλέον, η φθορά των καλωδίων ενδέχεται να οδηγήσει σε βραχυκύκλωμα ή ακόμη και σε πρόκληση πυρκαγιάς, δημιουργώντας ένα ιδιαίτερα μη ασφαλές εργασιακό περιβάλλον.

Πέραν των ηλεκτρολογικών κινδύνων, τα εκτεθειμένα καλώδια και οι πρόχειρες διελεύσεις εγκαταστάσεων σε σημεία κυκλοφορίας εργαζομένων αυξάνουν τον

κίνδυνο παραπατήματος και πτώσης. Ένα τέτοιο περιστατικό θα μπορούσε να προκαλέσει τραυματισμούς υπαλλήλων, αλλά και βλάβες στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό της υπηρεσίας. Ενδεχόμενη καταστροφή υπολογιστών ή άλλων ηλεκτρολογικών συστημάτων θα μπορούσε να διαταράξει σημαντικά την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας και να δυσχεράνει την εκτέλεση των καθημερινών εργασιών.

Κατά τη διάρκεια της αυτοψίας, παρατηρήθηκαν, επίσης, φαινόμενα δυσλειτουργίας του ανελκυστήρα του κτιρίου. Σύμφωνα με αναφορές εργαζομένων, παρουσιάστηκε περιστατικό αιφνίδιας παύσης της λειτουργίας του ανελκυστήρα, ενώ βρίσκονταν άτομα στο εσωτερικό του, γεγονός που προκάλεσε αναστάτωση και αίσθημα ανασφάλειας. Το περιστατικό αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον προσωρινό εγκλωβισμό εργαζομένων και δημιούργησε προβληματισμό σχετικά με την επάρκεια της συντήρησης και του τακτικού ελέγχου του ανελκυστήρα. Παρότι ο εγκλωβισμός ήταν μικρής χρονικής διάρκειας, προκάλεσε ψυχολογική επιβάρυνση, άγχος και αίσθημα φόβου στους εργαζόμενους που χρησιμοποιούν καθημερινά τον ανελκυστήρα.

Ως συνέπεια του περιστατικού αυτού, αρκετοί εργαζόμενοι απέφυγαν τη χρήση του ανελκυστήρα τις επόμενες ημέρες και επέλεξαν τη χρήση των κλιμάκων για τη μετακίνησή τους μεταξύ των ορόφων. Η αυξημένη χρήση των κλιμάκων προκάλεσε συμφόρηση κατά τις ώρες προσέλευσης και αποχώρησης, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρήθηκε αυξημένη σωματική κόπωση, ιδιαίτερα σε υπαλλήλους που εργάζονται σε ανώτερους ορόφους ή αντιμετωπίζουν κινητικές δυσκολίες.

Επιπλέον, κατά την έρευνα διαπιστώθηκε εκτεταμένη οξείδωση σε ορισμένα μεταλλικά κουφώματα και παράθυρα γραφείων. Η εικόνα αυτή ενδέχεται να σχετίζεται με προβλήματα υγρασίας, ελλιπή συντήρηση ή παλαιότητα των εγκαταστάσεων. Η παρατεταμένη διάβρωση των κουφωμάτων μπορεί να οδηγήσει σε σταδιακή αποδυνάμωση των υλικών, επηρεάζοντας όχι μόνο την αισθητική εικόνα του χώρου, αλλά και τη λειτουργικότητα των παραθύρων. Παράλληλα, η δυσκολία σωστού ανοίγματος και αερισμού των χώρων ενδέχεται να επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα του εσωτερικού αέρα και τις συνθήκες άνεσης των εργαζομένων.

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της υπηρεσίας, σημειώθηκε, επίσης, περιστατικό αιφνίδιας θραύσης πλακιδίων δαπέδου σε χώρο γραφείου, το οποίο προκάλεσε έντονη αναστάτωση στο προσωπικό, καθώς ο θόρυβος που δημιουργήθηκε έμοιαζε με μικρή έκρηξη ή σεισμό. Η πιθανότερη αιτία αποδίδεται σε ανεπαρκή αρμολόγηση ή σε φθορά του υποστρώματος κάτω από τα πλακίδια. Το συμβάν αυτό, ανέδειξε πιθανούς κινδύνους τραυματισμού από θραύσματα, καθώς και αυξημένο κίνδυνο ολίσθησης ή πτώσης λόγω αποκολλημένων τμημάτων του δαπέδου. Παράλληλα, η ύπαρξη τέτοιων φθορών συμβάλλει στη γενικότερη υποβάθμιση της λειτουργικότητας και της εικόνας του εργασιακού περιβάλλοντος.

Τέλος, ένα ακόμη ζήτημα που επηρεάζει την καθημερινότητα των εργαζομένων αφορά τη δυσλειτουργία ορισμένων κλιματιστικών μονάδων του κτιρίου. Παρότι το συγκεκριμένο πρόβλημα ενδέχεται αρχικά να θεωρηθεί δευτερεύουσας σημασίας, στην

πράξη επηρεάζει σημαντικά την ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος, τόσο κατά τους θερινούς όσο και κατά τους χειμερινούς μήνες. Η ανεπαρκής ψύξη ή θέρμανση των γραφείων δημιουργεί συνθήκες δυσφορίας, μειωμένης συγκέντρωσης και κόπωσης των εργαζομένων, επηρεάζοντας αρνητικά την απόδοση και την καθημερινή εργασιακή εμπειρία του προσωπικού. Παράλληλα, η μη επαρκής συντήρηση των κλιματιστικών εγκαταστάσεων ενδέχεται να επιβαρύνει και την ποιότητα του αέρα στους εσωτερικούς χώρους, γεγονός που μπορεί να έχει επιπτώσεις στην υγεία των εργαζομένων σε βάθος χρόνου.

Οι μηχανικοί που έχουν ως αρμοδιότητα την επίβλεψη έργων και την πραγματοποίηση αυτοψιών σε εξωτερικά εργοτάξια εκτίθενται σε πρόσθετους επαγγελματικούς κινδύνους σε σχέση με τους εργαζομένους που απασχολούνται αποκλειστικά σε χώρους γραφείων. Η φύση της εργασίας τους απαιτεί συχνή παρουσία σε εργοτάξια, κατασκευή μεγάλων δημόσιων κτιρίων, οδικά έργα, κοινόχρηστους χώρους υπό διαμόρφωση και λοιπά τεχνικά έργα, όπου οι συνθήκες εργασίας μεταβάλλονται διαρκώς και συχνά δεν είναι πλήρως ελεγχόμενες.

Ένας από τους σημαντικότερους κινδύνους αφορά τις πτώσεις από διαφορετικά επίπεδα, ιδιαίτερα κατά την επιθεώρηση οικοδομικών εργασιών, σκαλωσιών, εκσκαφών ή προσωρινών κατασκευών. Παράλληλα, υπάρχει κίνδυνος ολίσθησης ή παραπατήματος λόγω ανώμαλων επιφανειών, ακατάλληλων δαπέδων, διάσπαρτων υλικών ή εργαλείων στον χώρο του εργοταξίου. Οι μηχανικοί ενδέχεται επίσης να εκτεθούν σε κινδύνους από πτώση αντικειμένων ή υλικών από ύψος, καθώς και σε τραυματισμούς από τη λειτουργία μηχανημάτων έργου βαρέως εξοπλισμού.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με την κυκλοφορία οχημάτων εντός ή πλησίον των εργοταξίων. Η κίνηση φορτηγών, εκσκαφών, γερανών και άλλων μηχανημάτων αυξάνει την πιθανότητα πρόσκρουσης ή παράσυρσης εργαζομένων, ιδιαίτερα σε χώρους με περιορισμένη ορατότητα ή αυξημένη κινητικότητα. Εξάλλου, κατά την επίβλεψη έργων οδοποιίας, οι μηχανικοί ενδέχεται να εργάζονται κοντά σε διερχόμενη κυκλοφορία, γεγονός που αυξάνει περαιτέρω τον κίνδυνο ατυχήματος.

Εξίσου σημαντικοί είναι οι περιβαλλοντικοί παράγοντες. Η έκθεση σε υψηλές ή χαμηλές θερμοκρασίες, έντονη ηλιακή ακτινοβολία, βροχοπτώσεις, ισχυρούς ανέμους και λοιπές δυσμενείς καιρικές συνθήκες μπορεί να προκαλέσει θερμική καταπόνηση, αφυδάτωση, εξάντληση ή μείωση της συγκέντρωσης. Παράλληλα, η έκθεση σε σκόνη, θόρυβο, δονήσεις και καυσαέρια μηχανημάτων μπορεί να επιβαρύνει την υγεία των εργαζομένων, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις παρατεταμένης παρουσίας στο πεδίο.

Τέλος, δε θα πρέπει να παραβλέπονται οι εργονομικοί και ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τις συχνές μετακινήσεις, την πίεση τήρησης χρονοδιαγραμμάτων, την ευθύνη επίβλεψης των έργων και τη λήψη άμεσων αποφάσεων σε απαιτητικές συνθήκες. Για τον λόγο αυτό, η τήρηση των προβλεπόμενων μέτρων υγείας και ασφάλειας, η χρήση των κατάλληλων μέσων ατομικής προστασίας και η συνεχής

εκπαίδευση των επιβλεπόντων μηχανικών αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την ασφαλή εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Υπηρεσία Καθαριότητας και Περιβάλλοντος

Το μεγαλύτερο μέρος των εργαζομένων της Υπηρεσίας Καθαριότητας και Περιβάλλοντος απασχολείται κυρίως σε εξωτερικούς χώρους και εκτίθεται καθημερινά σε απαιτητικές και συχνά μεταβαλλόμενες συνθήκες εργασίας. Η φύση των καθηκόντων τους προϋποθέτει συνεχή μετακίνηση σε διάφορα σημεία του Δήμου, όπως οδούς, πεζοδρόμια, πλατείες, πάρκα, παιδικές χαρές, χώρους πρασίνου και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους. Ως εκ τούτου, οι εργαζόμενοι έρχονται αντιμέτωποι με πληθώρα επαγγελματικών κινδύνων που σχετίζονται τόσο με το φυσικό περιβάλλον εργασίας όσο και με την κατάσταση των δημοτικών υποδομών.

Ειδικότερα, οι εργαζόμενοι του τμήματος αποκομιδής απορριμμάτων και του τμήματος πρασίνου πραγματοποιούν εργασίες καθαρισμού, συντήρησης και διαχείρισης του αστικού περιβάλλοντος, ενώ παράλληλα είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα πάρκων, δενδροστοιχιών, παρτεριών, παιδικών χαρών και λοιπών χώρων αναψυχής του Δήμου. Οι εργασίες αυτές εκτελούνται συχνά δίπλα σε δρόμους με αυξημένη κυκλοφορία οχημάτων, γεγονός που δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο ατυχήματος από διερχόμενα αυτοκίνητα, δίκυκλα ή οχήματα βαρέως τύπου. Ο κίνδυνος αυτός είναι εντονότερος κατά την εκτέλεση εργασιών καθαρισμού οδοστρωμάτων, τη συλλογή απορριμμάτων από κάδους που βρίσκονται στην άκρη των δρόμων ή κατά τη συντήρηση χώρων πρασίνου που γειτνιάζουν με οδικά δίκτυα.

Παράλληλα, ιδιαίτερα σημαντικοί είναι οι υγειονομικοί κίνδυνοι που προκύπτουν από τη συχνή επαφή των εργαζομένων με απορρίμματα και κάδους αποκομιδής. Η καθημερινή διαχείριση απορριμμάτων ενδέχεται να συνεπάγεται έκθεση σε μικροοργανισμούς, βακτήρια, μύκητες, αιχμηρά αντικείμενα ή λοιπά επικίνδυνα υλικά που απορρίπτονται από τους πολίτες. Η κατάσταση αυτή αυξάνει τον κίνδυνο τραυματισμών, μολύνσεων και γενικότερα έκθεσης σε βιολογικούς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την υγεία των εργαζομένων. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται κατά τους θερινούς μήνες, όπου οι υψηλές θερμοκρασίες επιταχύνουν την αποσύνθεση οργανικών απορριμμάτων και εντείνουν τα προβλήματα δυσοσμίας και μικροβιακής επιβάρυνσης.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών καθαρισμού και συντήρησης κοινόχρηστων χώρων διαπιστώθηκε, επίσης, ότι οι εργαζόμενοι έρχονται συχνά αντιμέτωποι με φθορές στις υποδομές των παιδικών χαρών, των πλατειών και των χώρων πρασίνου. Σε αρκετές περιπτώσεις εντοπίστηκαν κατεστραμμένα δάπεδα, αποκολλημένα πλακίδια, σπασμένα κράσπεδα και φθαρμένα στοιχεία αστικού εξοπλισμού. Οι φθορές αυτές αυξάνουν τον κίνδυνο παραπατήματος, ολίσθησης ή πτώσης κατά την εκτέλεση των

εργασιών, ιδιαίτερα όταν οι εργαζόμενοι μεταφέρουν εξοπλισμό ή εργάζονται υπό πίεση χρόνου.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις παιδικές χαρές, όπου παρατηρήθηκαν προβλήματα στις περιφράξεις ασφαλείας. Σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, οι παιδικές χαρές οφείλουν να διαθέτουν πλήρη και ασφαλή περίφραξη, ώστε να προστατεύονται οι χρήστες τους και να αποτρέπεται η ανεξέλεγκτη πρόσβαση. Ωστόσο, κατά την αυτοψία εντοπίστηκαν σημεία με σπασμένα τμήματα περιφράξεων, καθώς και εκτεθειμένα μεταλλικά στοιχεία. Οι καταστάσεις αυτές δημιουργούν κινδύνους τόσο για τους εργαζόμενους που εκτελούν εργασίες συντήρησης όσο και για τους πολίτες που χρησιμοποιούν τους χώρους αυτούς, λαμβάνοντας μάλιστα υπ' όψιν ότι ως επί το πλείστον πρόκειται για μικρά παιδιά.

Ένα ακόμη σημαντικό πρόβλημα που επηρεάζει άμεσα την καθημερινότητα των εργαζομένων καθαρισμού, αφορά την κατάσταση των πεζοδρομίων. Σε πολλά σημεία του Δήμου παρατηρήθηκαν σπασμένες πλάκες πεζοδρομίων, ανισοσταθμίες και φθορές στις επιφάνειες κίνησης. Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές διασταυρώσεις ή σημεία πρόσβασης απουσιάζουν οι απαραίτητες ράμπες. Το γεγονός αυτό, δυσχεραίνει σημαντικά τη μετακίνηση των υπαλλήλων, οι οποίοι χρησιμοποιούν καθημερινά καρότσια μεταφοράς εξοπλισμού, κάδων, εργαλείων, σάκων απορριμμάτων και λοιπών υλικών καθαριότητας.

Η έλλειψη κατάλληλων ραμπών αναγκάζει πολλές φορές τους εργαζομένους να ανεβάζουν χειρωνακτικά τον εξοπλισμό τους προκειμένου να υπερβούν υψομετρικές διαφορές, γεγονός που αυξάνει την καταπόνηση του μυοσκελετικού συστήματος και δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο τραυματισμών στη μέση και τα άκρα.

Προβλήματα εντοπίστηκαν και στις κτιριακές εγκαταστάσεις που στεγάζουν το διοικητικό και γραμματειακό προσωπικό της υπηρεσίας. Κατά την αυτοψία στον όροφο των γραφείων παρατηρήθηκε αποκόλληση τμημάτων ψευδοροφής ορυκτών ινών, με αποτέλεσμα να είναι ορατό το κάτω μέρος της φέρουσας πλάκας του κτιρίου. Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι σε ορισμένα σημεία παρατηρήθηκε στάλαξη νερού από την πλάκα, στοιχείο που υποδηλώνει εισροή υδάτων από εξωτερικό σημείο της κατασκευής.

Η εικόνα αυτή πιθανόν συνδέεται με προβλήματα στεγάνωσης ή με την ύπαρξη ρωγμών στα δομικά στοιχεία της οροφής, μέσω των οποίων διεισδύει το νερό της βροχής. Η συνεχής παρουσία υγρασίας ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω φθορά των κατασκευαστικών στοιχείων, αποδυνάμωση των επιχρισμάτων και σταδιακή επιδείνωση της κατάστασης της ψευδοροφής. Παράλληλα, αυξάνεται ο κίνδυνος αποκόλλησης επιπλέον τμημάτων και πτώσης υλικών στους χώρους εργασίας.

Η παρουσία νερού σε χώρους όπου λειτουργεί ηλεκτρολογικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός δημιουργεί πρόσθετους κινδύνους, όπως βλάβες σε υπολογιστές και δίκτυα, πιθανότητα βραχυκυκλώματος και γενικότερη υποβάθμιση της ασφάλειας του εργασιακού περιβάλλοντος.

Συνολικά, τα προβλήματα που παρατηρήθηκαν στην Υπηρεσία Καθαριότητας και Περιβάλλοντος αναδεικνύουν τόσο τους αυξημένους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι πεδίου κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, όσο και τις ανάγκες συντήρησης των κτιριακών υποδομών που στεγάζουν το διοικητικό προσωπικό. Η αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση ασφαλών και υγιών συνθηκών εργασίας, καθώς και για τη βελτίωση της καθημερινής λειτουργίας της υπηρεσίας.

Κοινωνική Υπηρεσία

Η Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου αποτελεί μία από τις σημαντικότερες δομές υποστήριξης των δημοτών, καθώς δραστηριοποιείται σε τομείς που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, την προστασία και την υποστήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες απευθύνονται σε άτομα που αντιμετωπίζουν κοινωνικές, οικονομικές ή υγειονομικές δυσκολίες και περιλαμβάνουν τόσο την εξυπηρέτηση πολιτών εντός των δημοτικών δομών όσο και την παροχή υποστήριξης σε κατοικίες δημοτών μέσω του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι».

Η επαφή των εργαζομένων με μεγάλο αριθμό δημοτών αποτελεί καθημερινό και βασικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας της υπηρεσίας. Οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι διοικητικοί υπάλληλοι και το υπόλοιπο προσωπικό εξυπηρετούν καθημερινά πολίτες που προσέρχονται στις εγκαταστάσεις της υπηρεσίας για την υποβολή αιτημάτων, την παροχή δικαιολογητικών ή τη λήψη κοινωνικών παροχών και συμβουλευτικής υποστήριξης. Η συνεχής αλληλεπίδραση με το κοινό αυξάνει την πιθανότητα έκθεσης σε βιολογικούς παράγοντες, ιδιαίτερα σε περιόδους αυξημένης κυκλοφορίας λοιμωδών νοσημάτων, ενώ παράλληλα δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις σε θέματα υγιεινής και οργάνωσης των χώρων εξυπηρέτησης.

Σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων της Κοινωνικής Υπηρεσίας πραγματοποιείται σε δομές παροχής προϊόντων και κοινωνικής υποστήριξης, όπου οι εργαζόμενοι έρχονται σε άμεση επαφή με άτομα που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ή άλλες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού. Οι συγκεκριμένοι χώροι παρουσιάζουν συχνά αυξημένη επισκεψιμότητα, γεγονός που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή ως προς την ασφάλεια, την καθαριότητα και τη διατήρηση κατάλληλων συνθηκών εργασίας.

Ιδιαίτερη κατηγορία δραστηριοτήτων αποτελεί το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», μέσω του οποίου κοινωνικοί λειτουργοί, νοσηλευτές και οικογενειακοί βοηθοί πραγματοποιούν κατ' οίκον επισκέψεις σε ηλικιωμένους, άτομα με κινητικές δυσκολίες, χρόνιους ασθενείς ή άτομα που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως. Η συγκεκριμένη μορφή εργασίας διαφοροποιείται σημαντικά από την εργασία σε ένα ελεγχόμενο γραφειακό περιβάλλον, καθώς οι εργαζόμενοι καλούνται να παρέχουν υπηρεσίες σε χώρους που δεν είναι δυνατό να ελεγχθούν ή να προετοιμαστούν εκ των προτέρων.

Κατά τις κατ' οίκον επισκέψεις, οι εργαζόμενοι ενδέχεται να έρθουν αντιμέτωποι με συνθήκες που παρουσιάζουν υγειονομικούς κινδύνους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι

ωφελοούμενοι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας ή κινητικότητας, με αποτέλεσμα να αδυνατούν να διατηρήσουν την κατοικία τους σε ικανοποιητικό επίπεδο καθαριότητας. Η παρουσία σκόνης, υγρασίας, μούχλας, απορριμμάτων ή ακόμη και παρασίτων μπορεί να δημιουργήσει ανθυγιεινές συνθήκες και να αυξήσει την έκθεση των εργαζομένων σε μικροοργανισμούς και λοιπούς βιολογικούς παράγοντες.

Παράλληλα, οι νοσηλευτές και οι κοινωνικοί λειτουργοί ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με άτομα που πάσχουν από διάφορα νοσήματα ή αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες ιατρικές καταστάσεις. Αν και λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα προφύλαξης, η φύση της εργασίας τους συνεπάγεται αυξημένο βαθμό έκθεσης σε πιθανούς βιολογικούς κινδύνους. Επιπλέον, η καθημερινή μετακίνηση σε διαφορετικές κατοικίες και περιοχές του Δήμου ελλοχεύει κινδύνους που σχετίζονται με τις μεταφορές, την οδική ασφάλεια και τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες.

Ένας ακόμη παράγοντας που δεν θα πρέπει να παραβλέπεται αφορά τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι εργαζόμενοι κατά την είσοδό τους σε κατοικίες δημοτών. Επειδή οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ιδιωτικούς χώρους, οι συνθήκες που θα συναντήσουν δεν είναι πάντοτε προβλέψιμες. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να υπάρξουν περιστατικά λεκτικής επιθετικότητας, έντονης ψυχολογικής φόρτισης ή απρόβλεπτης συμπεριφοράς από τους εξυπηρετούμενους ή το οικογενειακό τους περιβάλλον. Επιπλέον, δεν μπορεί να αποκλειστεί η πιθανότητα παρουσίας αδέσποτων ή δεσποζόμενων ζώων που ενδέχεται να δημιουργήσουν κινδύνους για την ασφάλεια των εργαζομένων.

Όσον αφορά το κτίριο στο οποίο στεγάζεται η Κοινωνική Υπηρεσία, κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν ορισμένα προβλήματα που χρήζουν τεχνικής διερεύνησης και αποκατάστασης. Συγκεκριμένα, στο ισόγειο του κτιρίου παρατηρήθηκαν σημάδια ρωγμών στο μωσαϊκό δάπεδο. Παρότι οι φθορές αυτές δεν φαίνεται να επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία της υπηρεσίας, η παρουσία τους υποδηλώνει παλαιότητα των επιφανειών και ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω αποκόλληση τμημάτων του δαπέδου στο μέλλον. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο παραπατήματος ή πτώσης, τόσο για τους εργαζομένους, όσο και για τους δημότες που επισκέπτονται καθημερινά την υπηρεσία.

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι σε αρκετούς χώρους απαιτείται αντικατάσταση φωτιστικών λαμπτήρων οροφής, καθώς μέρος του φωτισμού δε λειτουργεί επαρκώς. Ο μειωμένος φωτισμός επηρεάζει αρνητικά την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων, ιδιαίτερα σε χώρους όπου απαιτείται συνεχής ανάγνωση εγγράφων και χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Η ανεπαρκής ορατότητα μπορεί να προκαλέσει οφθαλμική κόπωση, πονοκεφάλους, αίσθημα δυσφορίας και μείωση της συγκέντρωσης. Παράλληλα, αυξάνει την πιθανότητα μικροατυχημάτων, προσκρούσεων ή παραπατήματος σε σημεία με περιορισμένο φωτισμό.

Κατά την αυτοψία διαπιστώθηκε επίσης η ανάγκη ανακαίνισης των χώρων υγιεινής του κτιρίου. Ειδικότερα, η πόρτα ενός εκ των χώρων υγιεινής παρουσιάζει φθορές και χρήζει αντικατάστασης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή και ασφαλής χρήση της εγκατάστασης από εργαζόμενους και επισκέπτες. Η καλή κατάσταση των υγρών χώρων αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διατήρηση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και άνεσης σε έναν χώρο που δέχεται καθημερινά μεγάλο αριθμό πολιτών.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι το στέγαστρο της κεντρικής εισόδου χρειάζεται συντήρηση. Δεδομένου ότι αποτελεί στοιχείο προστασίας των εισερχομένων από βροχοπτώσεις και άλλες καιρικές συνθήκες, η καλή κατάσταση και η επάρκειά του είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η παρατεταμένη έλλειψη συντήρησης μπορεί να οδηγήσει σε φθορές των υλικών, αποκολλήσεις τμημάτων ή μειωμένη λειτουργικότητα της κατασκευής, δημιουργώντας πιθανούς κινδύνους για υπαλλήλους και επισκέπτες.

Συνολικά, η Κοινωνική Υπηρεσία παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που σχετίζονται τόσο με τη φύση του κοινωνικού έργου που επιτελεί όσο και με τις συνθήκες υπό τις οποίες εργάζεται το προσωπικό της. Η συνεχής επαφή με το κοινό, οι κατ' οίκον επισκέψεις σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και οι επιμέρους τεχνικές ελλείψεις του κτιρίου καθιστούν αναγκαία τη λήψη μέτρων πρόληψης και τη συστηματική συντήρηση των υποδομών, ώστε να διασφαλίζονται ασφαλείς και υγιείς συνθήκες εργασίας για το προσωπικό και τους εξυπηρετούμενους πολίτες.

Υπηρεσίες Εκπαίδευσης

Οι Υπηρεσίες Εκπαίδευσης του Δήμου περιλαμβάνουν ένα ευρύ δίκτυο εγκαταστάσεων και δομών, στις οποίες εντάσσονται οι δημοτικοί βρεφικοί και παιδικοί σταθμοί, οι βρεφονηπιακοί σταθμοί ολοκληρωμένης φροντίδας, τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διοικητικές υπηρεσίες που υποστηρίζουν τη λειτουργία τους. Πρόκειται για χώρους στους οποίους φιλοξενούνται καθημερινά μεγάλος αριθμός παιδιών, μαθητών, εκπαιδευτικών, διοικητικών υπαλλήλων και γονέων, γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα σημαντική τη διατήρηση υψηλού επιπέδου υγείας και ασφάλειας.

Κατά τη διάρκεια των επιτόπιων αυτοψιών που πραγματοποιήθηκαν σε σχολικές μονάδες και λοιπές εκπαιδευτικές δομές του Δήμου, διαπιστώθηκε ότι αρκετά από τα προβλήματα που εμφανίζονται σχετίζονται με τη γήρανση των κτιριακών υποδομών και την ανάγκη εκτεταμένων εργασιών συντήρησης. Αν και η σοβαρότητα των προβλημάτων διαφέρει από κτίριο σε κτίριο, παρατηρήθηκαν επαναλαμβανόμενα ζητήματα τα οποία επηρεάζουν τόσο την ασφάλεια όσο και την ποιότητα του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Το συχνότερο πρόβλημα που εντοπίστηκε αφορά την εισροή υδάτων στο εσωτερικό των σχολικών κτιρίων. Σε μεγάλο αριθμό σχολικών μονάδων παρατηρήθηκαν φαινόμενα υγρασίας, διαρροών και εισόδου νερού σε αίθουσες διδασκαλίας,

διαδρόμους και κοινόχρηστους χώρους. Η κατάσταση αυτή οφείλεται κυρίως στην κακή κατάσταση των μονώσεων των δωματίων και στην παλαιότητα των κουφωμάτων, τα οποία παρουσιάζουν φθορές στα λάστιχα στεγάνωσης και στους μηχανισμούς λειτουργίας τους. Σε ορισμένα κτίρια οι μονώσεις εμφανίζονται έντονα φθαρμένες λόγω παλαιότητας, ενώ σε άλλα διαπιστώθηκε πλήρης απουσία στεγανοποιητικών στρώσεων.

Οι συνέπειες των προβλημάτων αυτών είναι πολλαπλές. Η συνεχής παρουσία υγρασίας δημιουργεί συνθήκες ανάπτυξης μούχλας και μικροοργανισμών, οι οποίοι επιβαρύνουν την ποιότητα του αέρα και ενδέχεται να επηρεάσουν μαθητές και εργαζόμενους με αναπνευστικές ευαισθησίες ή αλλεργίες. Παράλληλα, προκαλείται σταδιακή φθορά δομικών στοιχείων, αποκολλήσεις επιχρισμάτων, αλλοιώσεις χρωματισμών και μείωση της διάρκειας ζωής των κατασκευών.

Σε αρκετά νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία διαπιστώθηκε, επίσης, η ανάγκη καθαρισμού και συντήρησης των υδρορροών. Η συσσώρευση φύλλων, χωμάτων και λοιπών φερτών υλικών εμποδίζει την ομαλή απορροή των όμβριων υδάτων, με αποτέλεσμα το νερό να λιμνάζει στις οροφές και να διεισδύει σταδιακά στο εσωτερικό των κτιρίων. Η έλλειψη τακτικής συντήρησης των υδρορροών επιταχύνει την εμφάνιση προβλημάτων υγρασίας και αυξάνει τις ανάγκες επισκευών.

Ιδιαίτερα σημαντικές ελλείψεις εντοπίστηκαν στους χώρους υγιεινής πολλών σχολικών μονάδων. Πολλές τουαλέτες παρουσιάζουν εικόνα παλαιότητας και εκτεταμένων φθορών, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις παλαιού τύπου, όπως ο τύπος της 'τούρκικης τουαλέτας', οι οποίες δεν ανταποκρίνονται πλέον στις σύγχρονες απαιτήσεις υγιεινής και λειτουργικότητας. Παρατηρήθηκαν αποκολλημένα πλακίδια, φθαρμένες σωληνώσεις, προβλήματα στεγανότητας και γενικότερη υποβάθμιση των χώρων.

Η κατάσταση αυτή δυσχεραίνει τον επαρκή καθαρισμό και την απολύμανση των επιφανειών, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί αυξημένους κινδύνους τραυματισμού λόγω ύπαρξης αιχμηρών ακμών ή αποκολλημένων υλικών. Επιπλέον, διαπιστώθηκε η ανάγκη δημιουργίας ή αναβάθμισης προσβάσιμων χώρων υγιεινής για άτομα με αναπηρία, καθώς η ύπαρξη κατάλληλων WC ΑμεΑ αποτελεί πλέον υποχρέωση τόσο από άποψη νομοθεσίας όσο και από άποψη ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση.

Σε μία σχολική μονάδα παρατηρήθηκαν βίδες που προεξείχαν από την τοιχοποιία χώρου υγιεινής μετά την αφαίρεση νιπτήρα. Αν και το πρόβλημα φαίνεται περιορισμένης έκτασης, αποτελεί εν δυνάμει πηγή τραυματισμού για μαθητές μικρής ηλικίας, οι οποίοι κινούνται και χρησιμοποιούν τους χώρους αυτούς καθημερινά.

Ένα ακόμη πρόβλημα που εντοπίστηκε αφορά την αποκόλληση υδρορροής από την όψη σχολικού κτιρίου. Η κατάσταση αυτή δεν επηρεάζει μόνο την ορθή απομάκρυνση των όμβριων υδάτων, αλλά δημιουργεί και κίνδυνο πτώσης μεταλλικών τμημάτων σε μαθητές, εκπαιδευτικούς ή επισκέπτες που κινούνται στον περιβάλλοντα χώρο.

Σε άλλη σχολική εγκατάσταση παρατηρήθηκε εισροή υδάτων στον υπόγειο χώρο λόγω διαρροής στις σωληνώσεις. Η συγκέντρωση νερού σε υπόγεια δημιουργεί προβλήματα υγρασίας, πιθανές βλάβες σε ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και γενικότερη υποβάθμιση της λειτουργικότητας των χώρων.

Σε αρκετές σχολικές μονάδες διαπιστώθηκε, επίσης, η ανάγκη συντήρησης των αρμών των δαπέδων, ιδιαίτερα σε ισόγειες αίθουσες. Μετά από έντονες βροχοπτώσεις, νερό εισέρχεται από τα σημεία αυτά στο εσωτερικό των αιθουσών, προκαλώντας φθορές στα δάπεδα και δημιουργώντας κινδύνους ολίσθησης.

Προβλήματα εντοπίστηκαν και στις υδραυλικές εγκαταστάσεις των σχολείων. Φθαρμένες σωληνώσεις, διαρροές και δυσλειτουργίες σε χώρους υγιεινής αυξάνουν τις ανάγκες συντήρησης και δημιουργούν κινδύνους υγρασίας και υποβάθμισης των κτιριακών στοιχείων. Σε αρκετές σχολικές εγκαταστάσεις παρατηρήθηκε συσσώρευση νερού στις εισόδους μετά από βροχοπτώσεις, γεγονός που δυσχεραίνει την ασφαλή πρόσβαση μαθητών και εκπαιδευτικών και αυξάνει την πιθανότητα πτώσεων.

Ανησυχία προκαλεί η περίπτωση νηπιαγωγείου, στο οποίο οι καλωδιώσεις του κεντρικού ηλεκτρικού πίνακα παρέμεναν εκτεθειμένες σε σημείο της κεντρικής εισόδου. Η ύπαρξη προσβάσιμων ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων σε χώρους όπου κυκλοφορούν μικρά παιδιά αποτελεί σοβαρό κίνδυνο ηλεκτροπληξίας και απαιτεί άμεση αποκατάσταση.

Εντοπίστηκαν, επίσης, οξειδωμένα παράθυρα σε κλιμακοστάσια. Η διάβρωση των στοιχείων αυτών μειώνει τη μηχανική τους αντοχή, δυσχεραίνει τη λειτουργία τους και ενδέχεται να οδηγήσει σε περαιτέρω φθορές στο μέλλον.

Σε πολλές σχολικές μονάδες διαπιστώθηκε ανάγκη αντικατάστασης φωτιστικών λαμπτήρων. Ο ανεπαρκής φωτισμός μπορεί να επηρεάσει τη μαθησιακή διαδικασία, να προκαλέσει κόπωση της όρασης, πονοκεφάλους και μείωση της συγκέντρωσης, ενώ αυξάνει και τον κίνδυνο μικροατυχημάτων.

Ξεχωριστή σημασία έχει και το ζήτημα της προσβασιμότητας. Σε δημοτικό σχολείο διαπιστώθηκε ότι η εξωτερική μαρμαρινή κλίμακα της κύριας εισόδου βρισκόταν σε κακή κατάσταση, παρουσιάζοντας φθορές και αποκολλήσεις. Παράλληλα, δεν υπήρχε κατάλληλη ράμπα πρόσβασης για άτομα με αναπηρία. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί δυσκολίες μετακίνησης και έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της καθολικής προσβασιμότητας που οφείλουν να διέπουν τους εκπαιδευτικούς χώρους.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στους χώρους παιχνιδιού. Σε παιδικές χαρές βρεφονηπιακών σταθμών εντοπίστηκαν φθορές στα δάπεδα ασφαλείας, με τρύπες και ανωμαλίες που μπορούν να προκαλέσουν παγίδευση ποδιών ή πτώσεις παιδιών. Παράλληλα, σε ορισμένα παιχνίδια παρατηρήθηκαν προεξέχουσες βίδες και ανοίγματα που ενδέχεται να λειτουργήσουν ως σημεία παγίδευσης δαχτύλων.

Σε προαύλους χώρους καταγράφηκαν σπασμένα στηθαία, κατεστραμμένες βρύσες και φθαρμένα φωτιστικά σώματα. Οι ελλείψεις αυτές επηρεάζουν την ασφάλεια και την

καθημερινή λειτουργία των εγκαταστάσεων. Ενώ, σε νέα μεταλλική περίφραξη που είχε πρόσφατα τοποθετηθεί διαπιστώθηκε ανάγκη βαφής και αντιδιαβρωτικής προστασίας, ώστε να αποφευχθεί η πρόωρη φθορά της.

Παράλληλα, αρκετά στέγαστρα προαυλίων εμφανίζουν σημάδια παλαιότητας και χρειάζονται αντικατάσταση ή εκτεταμένη συντήρηση, καθώς προστατεύουν μαθητές και προσωπικό από τις καιρικές συνθήκες.

Ένα επιπλέον λειτουργικό και χωροθετικό πρόβλημα αφορά την έλλειψη αποθηκευτικών χώρων. Σε αρκετούς βρεφικούς και παιδικούς σταθμούς δεν υπάρχουν επαρκείς χώροι για τη φύλαξη εποχιακών κατασκευών, εκπαιδευτικού υλικού και αθλητικού εξοπλισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακόμη και παλαιές ανενεργές τουαλέτες ως αυτοσχέδιοι αποθηκευτικοί χώροι, γεγονός που δεν αποτελεί ορθή πρακτική ούτε από λειτουργική ούτε από υγειονομική άποψη.

Τέλος, σε βρεφικό σταθμό διαπιστώθηκε ότι το γραφείο της διεύθυνσης στεγάζεται σε χώρο κάτω από κλίμακα, χωρίς επαρκή φυσικό φωτισμό και αερισμό. Οι συνθήκες αυτές δεν ανταποκρίνονται στις βασικές απαιτήσεις ενός κύριου χώρου εργασίας, καθώς επηρεάζουν την άνεση, την υγεία και την αποδοτικότητα των εργαζομένων.

Συνολικά, οι αυτοψίες στις εκπαιδευτικές υποδομές ανέδειξαν την ανάγκη συστηματικής συντήρησης, αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων. Δεδομένου ότι οι χώροι αυτοί φιλοξενούν καθημερινά μεγάλο αριθμό παιδιών και εργαζομένων, η έγκαιρη αντιμετώπιση των προβλημάτων κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση ενός ασφαλούς, λειτουργικού και ποιοτικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Αθλητικές και Πολιτιστικές Υπηρεσίες

Η Υπηρεσία Αθλητισμού και Πολιτισμού του Δήμου περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και υποδομών, οι οποίες εξυπηρετούν καθημερινά μεγάλο αριθμό δημοτών. Η λειτουργία τόσο διαφορετικών εγκαταστάσεων συνεπάγεται ότι οι εργαζόμενοι καλούνται να δραστηριοποιούνται σε ποικίλα περιβάλλοντα εργασίας, πραγματοποιώντας συχνές μετακινήσεις μεταξύ κτιρίων και υπαίθριων χώρων. Ως εκ τούτου, η διατήρηση ασφαλών και λειτουργικών συνθηκών στους χώρους αυτούς αποτελεί βασική προϋπόθεση τόσο για την προστασία των εργαζομένων, όσο και για την ασφαλή εξυπηρέτηση των πολιτών.

Κατά τις επιτόπιες αυτοψίες που πραγματοποιήθηκαν στις αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου διαπιστώθηκαν ορισμένα προβλήματα συντήρησης και τεχνικές δυσλειτουργίες, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν την ασφάλεια των χρηστών και τη λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων. Ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα εντοπίστηκε σε γήπεδο καλαθοσφαίρισης, όπου παρατηρήθηκε αποκόλληση τμημάτων του δαπέδου ασφαλείας. Παράλληλα, διαπιστώθηκε η παρουσία λιμναζόντων υδάτων σε διάφορα σημεία του αγωνιστικού χώρου, γεγονός που αποδίδεται σε ανεπαρκείς ή μη λειτουργικές ρύσεις απορροής των ομβρίων υδάτων.

Η κατάσταση αυτή δημιουργεί αυξημένους κινδύνους για αθλητές, εργαζόμενους και επισκέπτες, καθώς οι αποκολλημένες επιφάνειες ενδέχεται να προκαλέσουν παραπάτημα, απώλεια ισορροπίας ή πτώση. Τα λιμνάζοντα νερά καθιστούν το δάπεδο ολισθηρό, αυξάνοντας περαιτέρω την πιθανότητα ατυχημάτων, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αθλητικών δραστηριοτήτων που χαρακτηρίζονται από γρήγορες μετακινήσεις και απότομες αλλαγές κατεύθυνσης. Επιπλέον, η παραμονή υγρασίας στις επιφάνειες επιταχύνει τη φθορά των υλικών και ενδέχεται να αυξήσει το κόστος μελλοντικών εργασιών αποκατάστασης. Οι παραπάνω λόγοι, καθιστούν τις αθλητικές δραστηριότητες σε τέτοιους χώρους αδύνατο να πραγματοποιηθούν.

Στις εγκαταστάσεις του δημοτικού κολυμβητηρίου εντοπίστηκαν σημάδια υγρασίας στο σημείο ένωσης του μεταλλικού στεγάστρου με το κυρίως κτίριο. Η παρουσία υγρασίας σε τέτοιου είδους κατασκευαστικούς αρμούς συνήθως υποδηλώνει προβλήματα στεγάνωσης ή φθορά των υλικών σύνδεσης. Εάν το πρόβλημα παραμείνει χωρίς αποκατάσταση, υπάρχει κίνδυνος σταδιακής διείσδυσης νερού στα δομικά στοιχεία της εγκατάστασης, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει διάβρωση μεταλλικών τμημάτων, υποβάθμιση των κατασκευαστικών υλικών και περαιτέρω επέκταση της υγρασίας σε εσωτερικούς χώρους.

Σε κλειστό δημοτικό γυμναστήριο παρατηρήθηκε φθορά στην ψευδοροφή, η οποία χρήζει επισκευής. Η αποκόλληση ή παραμόρφωση στοιχείων ψευδοροφής δεν αποτελεί μόνο αισθητικό πρόβλημα, αλλά ενδέχεται να δημιουργήσει κινδύνους πτώσης υλικών στους χρήστες του χώρου. Παράλληλα, τέτοιου είδους φαινόμενα συχνά συνδέονται με προϋπάρχοντα προβλήματα υγρασίας ή ανεπαρκούς συντήρησης, τα οποία χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης προκειμένου να εντοπιστεί το πραγματικό αίτιο της βλάβης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει, επίσης, ο εντοπισμός κομμένης γείωσης του αλεξικέραυνου σε προκατασκευασμένη αίθουσα που χρησιμοποιείται ως αποδυτήρια αθλητικών εγκαταστάσεων. Η ύπαρξη αποτελεσματικού συστήματος αντικεραυνικής προστασίας αποτελεί βασική προϋπόθεση ασφάλειας, ιδιαίτερα σε χώρους που συγκεντρώνουν μεγάλο αριθμό ατόμων. Η διακοπή της γείωσης μειώνει σημαντικά την αποτελεσματικότητα του συστήματος και ενδέχεται, σε περίπτωση κεραυνικού πλήγματος, να αυξήσει τον κίνδυνο πρόκλησης βλαβών σε ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις ή ακόμη και τραυματισμού ατόμων που βρίσκονται στον χώρο.

Σε αθλητικό κέντρο διαπιστώθηκε, τέλος, η ανάγκη συντήρησης του στεγάστρου της κεντρικής εισόδου. Τα στέγαστρα αποτελούν κατασκευές που εκτίθενται συνεχώς στις καιρικές συνθήκες και η ελλιπής συντήρησή τους μπορεί να οδηγήσει σε διάβρωση μεταλλικών στοιχείων, χαλάρωση συνδέσεων ή αποκόλληση επιμέρους τμημάτων. Η κατάσταση αυτή ενδέχεται να δημιουργήσει κινδύνους για τους διερχόμενους χρήστες της εγκατάστασης, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια μαζικής εισροής και έντονων καιρικών φαινομένων.

Εκτός των αθλητικών εγκαταστάσεων, αυτοψίες πραγματοποιήθηκαν και σε κτίρια πολιτιστικών δραστηριοτήτων και συλλόγων. Σε κτίριο πολιτιστικού συλλόγου διαπιστώθηκε εκτεταμένη βλάβη στην υδραυλική εγκατάσταση. Η δυσλειτουργία αυτή είχε ως αποτέλεσμα την πρόκληση φθορών σε εσωτερικούς χώρους, ενώ πίσω από αποκολλημένα πλακίδια εντοπίστηκε κατεστραμμένη στρώση μόνωσης. Η ύπαρξη υγρασίας πίσω από τις επενδύσεις τοιχοποιίας αποτελεί ένδειξη μακροχρόνιου προβλήματος, το οποίο ενδέχεται να επηρεάζει τόσο τη δομική κατάσταση του κτιρίου, όσο και την ποιότητα του εσωτερικού περιβάλλοντος. Η παρατεταμένη έκθεση σε συνθήκες υγρασίας ευνοεί την ανάπτυξη μούχλας και μικροοργανισμών, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν την υγεία εργαζομένων και επισκεπτών.

Σε άλλο κτίριο πολιτιστικού συλλόγου διαπιστώθηκε σημαντική φθορά στις εξωτερικές τοιχοποιίες, καθώς έλειπαν ολόκληρα τμήματα όχι μόνο των επιχρισμάτων, αλλά και των δομικών υλικών. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συλλέχθηκαν, οι φθορές αυτές προκλήθηκαν σταδιακά από επαναλαμβανόμενες προσκρούσεις μπαλών κατά τη διάρκεια παιχνιδιού παιδιών στον περιβάλλοντα χώρο του κτιρίου. Παρότι αρχικά το πρόβλημα φαίνεται να έχει κυρίως αισθητική διάσταση, η συνεχής έκθεση των τοιχοποιιών στις καιρικές συνθήκες μπορεί να επιταχύνει την αποσάθρωση των υλικών και να οδηγήσει σε περαιτέρω κατασκευαστικές βλάβες. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι το συγκεκριμένο κτίριο δεν διαθέτει χώρους υγιεινής, γεγονός που δυσχεραίνει τη λειτουργία του κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων ή συγκεντρώσεων πολιτών.

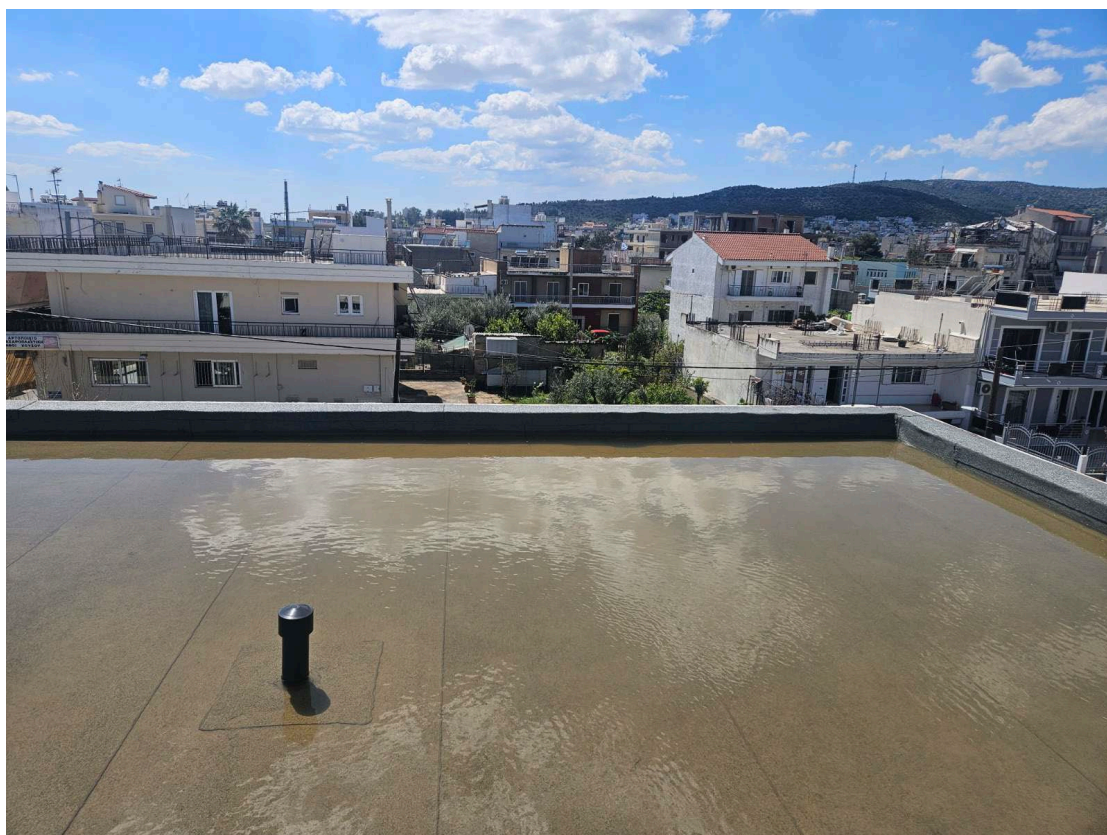
Τέλος, σε πολιτιστικό κέντρο εντοπίστηκαν φθορές σε τμήματα της κεραμοσκεπής. Η κακή κατάσταση των κεραμιδιών δημιουργεί αυξημένη πιθανότητα διείσδυσης νερού στο εσωτερικό της κατασκευής, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων. Παράλληλα, η αποκόλληση ή θραύση κεραμιδιών ενδέχεται να δημιουργήσει κινδύνους πτώσης υλικών στον περιβάλλοντα χώρο, όπου κινούνται εργαζόμενοι και επισκέπτες.

Οι αυτοψίες στις αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις καταδεικνύουν την ανάγκη συντήρησης και ανανέωσης των υποδομών, παρόλο που τα περισσότερα προβλήματα που εντοπίστηκαν δεν συνιστούν άμεσο και κρίσιμο κίνδυνο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Εικόνα 1. Φθαρμένο κλιμακοστάσιο, αποκόλληση υλικών

Εικόνα 2. Προβλήματα στεγανοποίησης μόνωσης, στάσιμα ύδατα

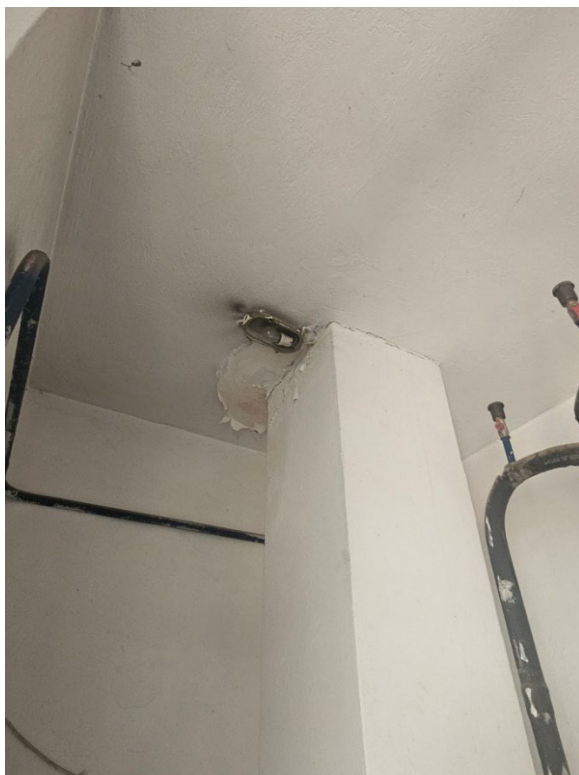
Εικόνα 3. Φθορά τοιχοποιίας λόγω υγρασίας

Εικόνα 4. Εμφάνιση υγρασίας

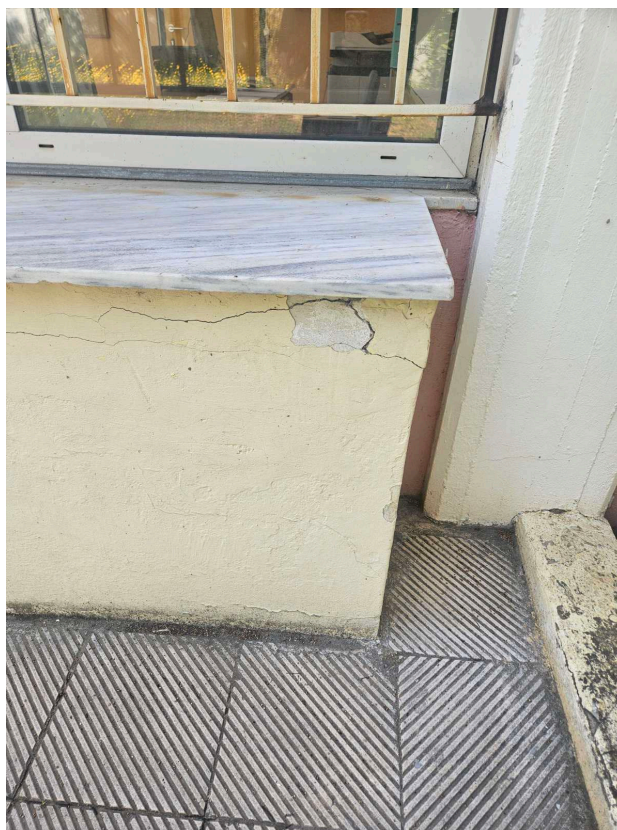
Εικόνα 5. Μη πραγματοποίηση μόνωσης

Εικόνα 6. Εμφάνιση υγρασίας

Εικόνα 7. Εμφάνιση υγρασίας

Εικόνα 8. Φθαρμένο στηθαίο, αποκόλληση υλικών

Εικόνα 9. Φθορές οροφής λόγω υγρασίας

Εικόνα 10. Φθαρμένο στηθαίο, αποκόλληση υλικών

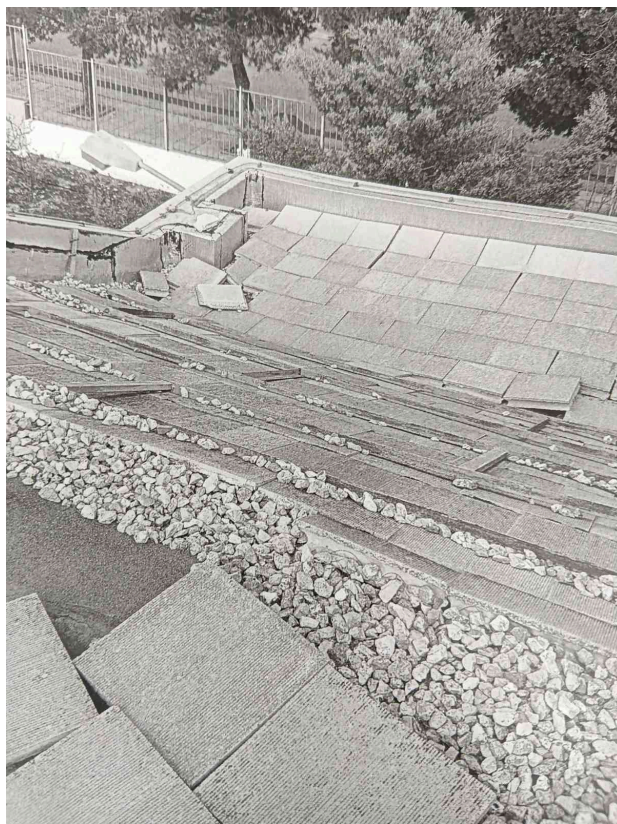
Εικόνα 11. Φθορές σε υπαίθριες βρύσες

Εικόνα 12. Φθορές κουφωμάτων

Εικόνα 13. Υγρασία σε τοιχοποιία

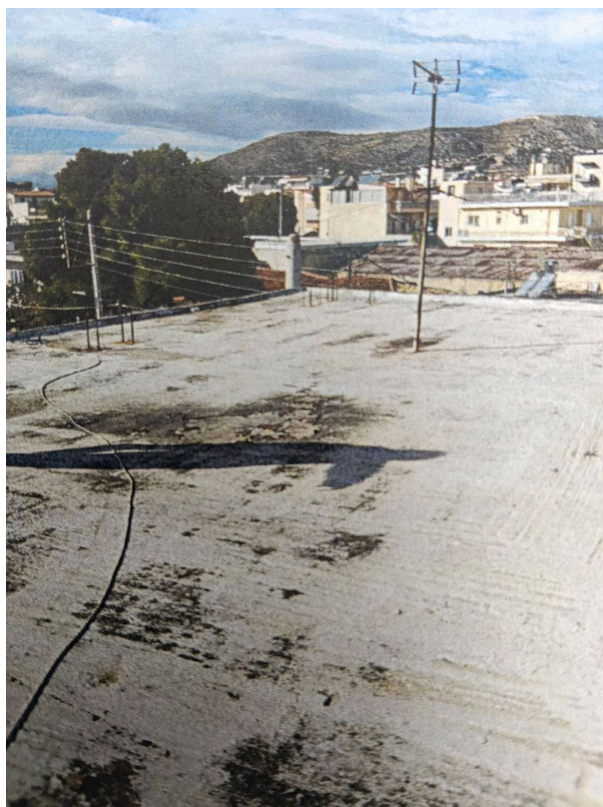
Εικόνα 14. Φθορές μόνωσης

Εικόνα 15. Φθορές σε παγκάκι

Εικόνα 16. Φθορές σε αθλητικά δάπεδα

Εικόνα 17. Μη πραγματοποίηση μόνωσης

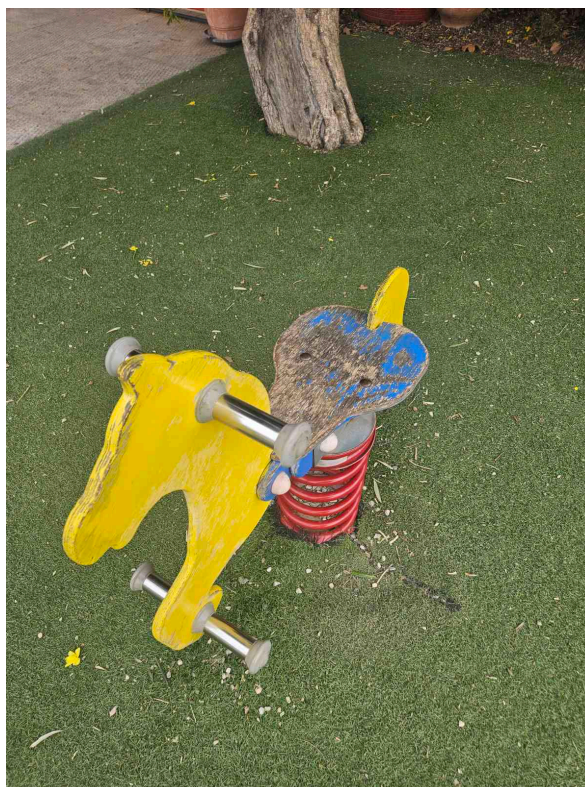
Εικόνα 18. Φθορές σε οροφή

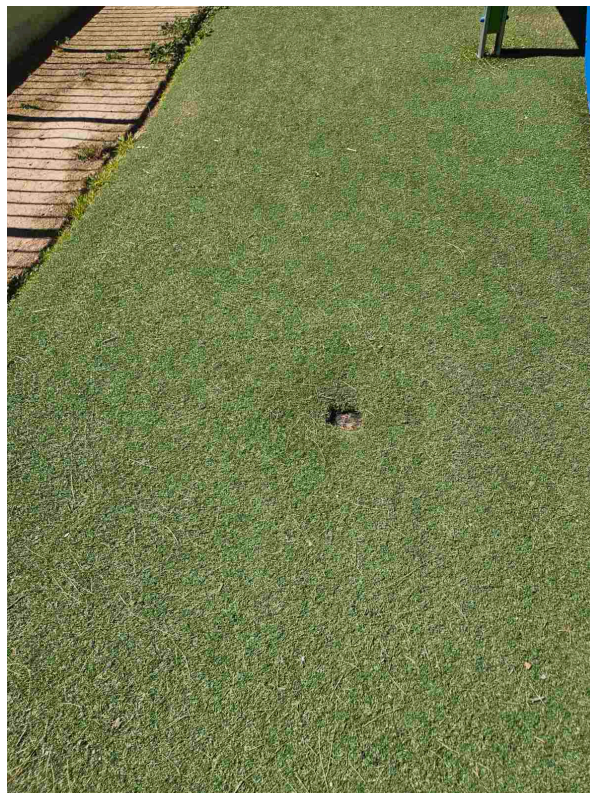
Εικόνα 19. Αποξηλωμένοι λαμπτήρες

Εικόνα 20. Φθορά στηθαίου, αποκόλληση υλικών

Εικόνα 21. Φθορές σε παιχνίδια

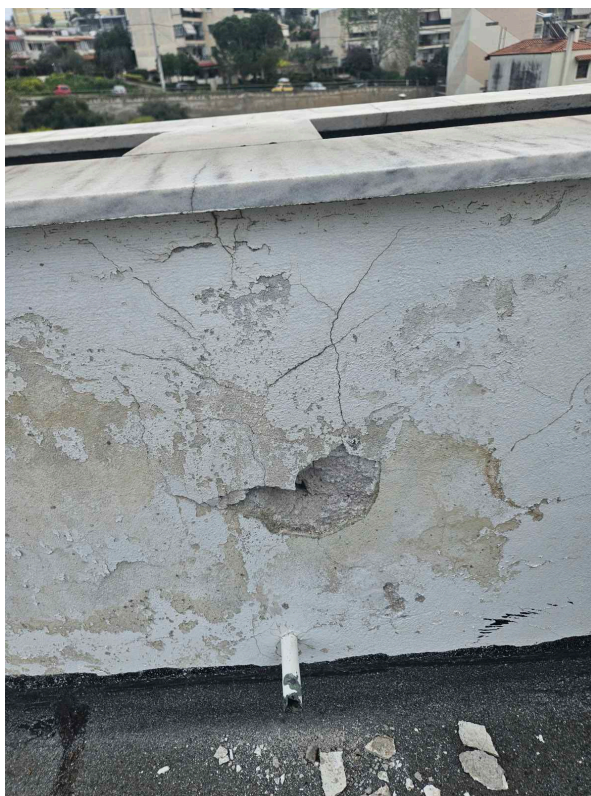
Εικόνα 22. Φθορές δαπέδων

Εικόνα 23. Μη πραγματοποίηση μόνωσης

Εικόνα 24. Φθορά δοκού

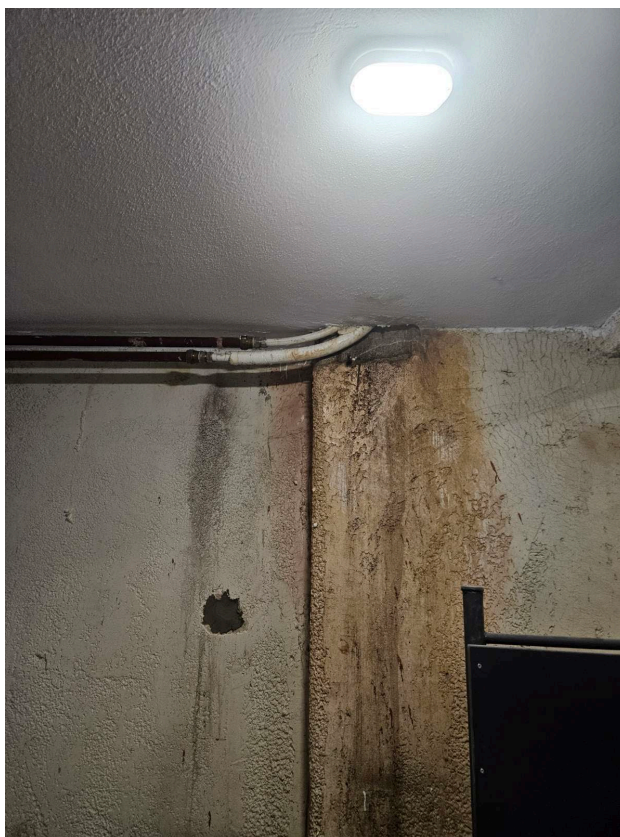
Εικόνα 25. Φθορά στηθαίου

Εικόνα 26. Φθορά στηθαίου

Εικόνα 27. Φθορές σε υπαίθριες βρύσες

Εικόνα 28. Εκτεθειμένες εγκαταστάσεις σε εισροή υδάτων

Εικόνα 29. Εκτεθειμένος λαμπτήρας

Εικόνα 30. Φθορές τοιχοποιίας

Εικόνα 31. Στάσιμα νερά

Εικόνα 32. Πτώση τμημάτων ψευδοροφής

Εικόνα 34. Πτώση τμημάτων ψευδοροφής, εκτεθειμένες καλωδιώσεις

Εικόνα 33. Πτώση τμημάτων ψευδοροφής

Εικόνα 36. Πτώση τμημάτων ψευδοροφής, εκτεθειμένες καλωδιώσεις

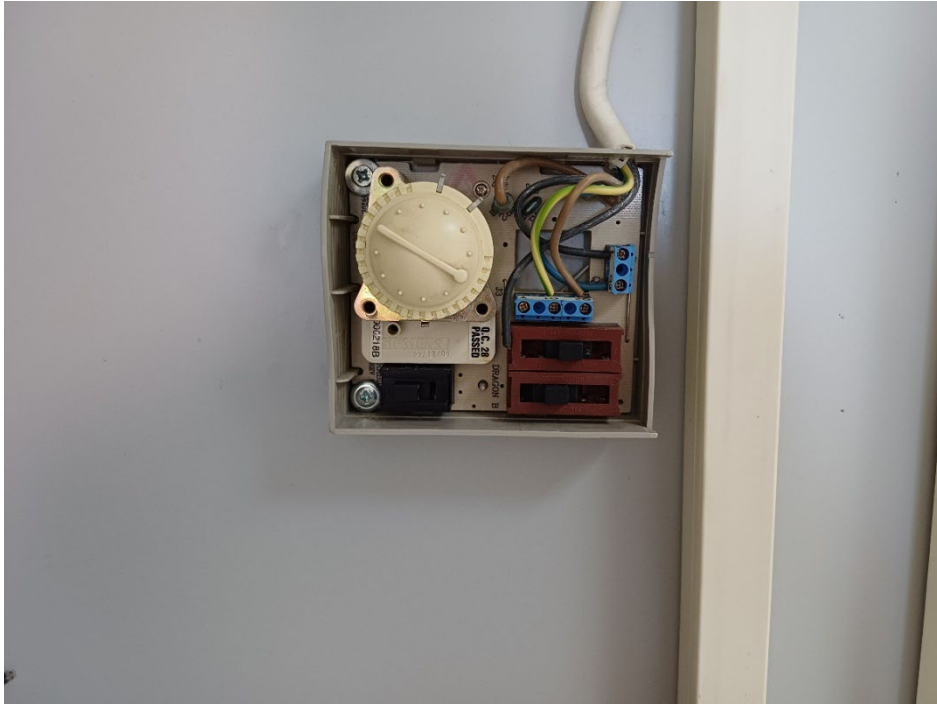
Εικόνα 35. Φθορές σε τοιχοποιίες χώρων υγιεινής

Εικόνα 37. Φραγμένη υδρορροή

Εικόνα 38. Ρωγμές σε τοιχοποιία

Εικόνα 39. Εκτεθειμένος ηλεκτρολογικός εξοπλισμός

Εικόνα 40. Φθορές σε μόνωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Μέτρα υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3.1. Οι υποχρεώσεις των Δήμων

Σύμφωνα με τον Νόμο – πλαίσιο 3850/2010, στο κεφάλαιο Ζ' στα άρθρα 42 έως 48, ορίζονται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών. Στην περίπτωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες λειτουργούν ως εργοδότες και αναλαμβάνουν το σύνολο των υποχρεώσεων προς τους εργαζομένους τους.

Η διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση κάθε εργοδότη και, κατ' επέκταση, κάθε Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3850/2010, ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της υγείας των εργαζομένων του, ανεξάρτητα από το είδος της εργασίας που αυτοί εκτελούν ή τον χώρο στον οποίο απασχολούνται. Η υποχρέωση αυτή εκτείνεται σε όλες τις πτυχές της εργασιακής δραστηριότητας και περιλαμβάνει τόσο την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων όσο και τη διαρκή βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Βασική ευθύνη είναι η δημιουργία και η διατήρηση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, μέσα από την εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούν στην αποφυγή ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Η ευθύνη αυτή δεν αίρεται ακόμη και όταν ανατίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα σε Τεχνικό Ασφαλείας, Ιατρό Εργασίας ή σε εξωτερικές υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης. Αντίθετα, ο εργοδότης παραμένει υπεύθυνος για την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων και την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών εργασίας για το προσωπικό του.

Στο πλαίσιο αυτό, οφείλει να εφαρμόζει τις γενικές αρχές πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων. Οι αρχές αυτές βασίζονται πρωτίστως στην αποφυγή των κινδύνων πριν αυτοί εκδηλωθούν και όταν αυτό δεν είναι εφικτό, στην αξιολόγηση και τον περιορισμό τους. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, λαμβάνοντας υπόψη τις σωματικές και ψυχικές απαιτήσεις κάθε θέσης εργασίας, καθώς και στην αντικατάσταση επικίνδυνων διαδικασιών ή εξοπλισμού με ασφαλέστερες εναλλακτικές λύσεις.

Μία από τις σημαντικότερες υποχρεώσεις των εργοδοτών είναι η σύνταξη και η διατήρηση γραπτής εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου. Η εκτίμηση αυτή αποτελεί το βασικό εργαλείο πρόληψης, καθώς εκεί καταγράφονται οι κίνδυνοι που ενδέχεται να εμφανιστούν σε κάθε υπηρεσία, εγκατάσταση ή θέση εργασίας. Παράλληλα, προσδιορίζονται τα αναγκαία μέτρα πρόληψης και προστασίας που πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή τους. Η εκτίμηση κινδύνου δεν αποτελεί μία στατική διαδικασία, αλλά οφείλει να αναθεωρείται και να επικαιροποιείται όταν μεταβάλλονται οι συνθήκες εργασίας, εισάγεται νέος εξοπλισμός ή προκύπτουν νέα δεδομένα που επηρεάζουν την ασφάλεια των εργαζομένων.

Επιπλέον, ο εργοδότης οφείλει να εξασφαλίζει ότι οι χώροι εργασίας, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται από τους εργαζομένους βρίσκονται σε καλή κατάσταση συντήρησης και λειτουργίας. Η τακτική επιθεώρηση κτιρίων, ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού συμβάλλει ουσιαστικά στην πρόληψη ατυχημάτων και στην έγκαιρη αντιμετώπιση πιθανών βλαβών. Παράλληλα, απαιτείται η λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση φαινομένων που μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο την υγεία των εργαζομένων, όπως η υγρασία, οι φθορές δομικών στοιχείων, οι ανεπαρκείς συνθήκες φωτισμού και αερισμού ή η ύπαρξη επικινδύνων κατασκευαστικών ελλείψεων.

Στις περιπτώσεις όπου οι κίνδυνοι δεν μπορούν να εξαλειφθούν πλήρως, ο εργοδότης υποχρεούται να παρέχει στους εργαζομένους τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας. Τα μέσα αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα για το είδος της εργασίας που εκτελείται, να συντηρούνται επαρκώς και να αντικαθίστανται όταν παρουσιάζουν φθορές. Παράλληλα, ο εργοδότης οφείλει να ελέγχει ότι τα μέσα προστασίας χρησιμοποιούνται σωστά και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες οδηγίες.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται, επίσης, στην πρόληψη και διαχείριση έκτακτων περιστατικών. Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την παροχή πρώτων βοηθειών, την πυρασφάλεια, την πυρόσβεση και την ασφαλή εκκένωση των εγκαταστάσεων σε περιπτώσεις κινδύνου. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται η ύπαρξη κατάλληλου εξοπλισμού, η οργάνωση διαδικασιών αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και ο ορισμός εργαζομένων που έχουν εκπαιδευτεί ειδικά για την εφαρμογή των σχετικών μέτρων. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να είναι γνωστές σε όλο το προσωπικό, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική αντίδραση σε περίπτωση συμβάντος.

Παράλληλα, η νομοθεσία προβλέπει ότι όταν προκύπτει σοβαρός, άμεσος και αναπόφευκτος κίνδυνος για την ασφάλεια ή την υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης οφείλει να τους ενημερώνει άμεσα και να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα προστασίας. Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απομακρυνθούν από τον επικίνδυνο χώρο χωρίς να υποστούν δυσμενείς συνέπειες και χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έγκριση προϊσταμένου, εφόσον η κατάσταση εγκυμονεί άμεσο κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία τους. Η πρόβλεψη αυτή αναδεικνύει τη σημασία που αποδίδει η νομοθεσία στην ανθρώπινη ζωή και στη λήψη άμεσων μέτρων προστασίας σε κρίσιμες καταστάσεις.

Εξίσου σημαντική είναι η συμμετοχή των ίδιων των εργαζομένων στη διαμόρφωση ασφαλών συνθηκών εργασίας. Ο εργοδότης οφείλει να διαβουλευτεί με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για ζητήματα που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία. Μέσω της διαδικασίας αυτής δίνεται η δυνατότητα στο προσωπικό να διατυπώνει προτάσεις, να επισημαίνει προβλήματα και να συμβάλλει ενεργά στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Παράλληλα, οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται για τα μέτρα που λαμβάνονται και να συμμετέχουν στις διαδικασίες αξιολόγησης και πρόληψης των κινδύνων.

Οι εργαζόμενοι πρέπει να γνωρίζουν τους πιθανούς κινδύνους που υπάρχουν στον χώρο εργασίας τους, τα μέτρα πρόληψης που εφαρμόζονται, τις διαδικασίες αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις

τους σε θέματα υγείας και ασφάλειας. Η ενημέρωση αυτή πρέπει να είναι σαφής, κατανοητή και προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε υπηρεσίας.

Παράλληλα με την ενημέρωση, ο εργοδότης υποχρεούται να παρέχει κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στους εργαζόμενους. Η εκπαίδευση πρέπει να πραγματοποιείται κατά την πρόσληψη, κατά την αλλαγή θέσης εργασίας, κατά την εισαγωγή νέου εξοπλισμού ή νέων διαδικασιών και κάθε φορά που μεταβάλλονται οι συνθήκες εργασίας. Σκοπός της είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν στους εργαζόμενους να αναγνωρίζουν τους κινδύνους και να εργάζονται με ασφαλή τρόπο. Η εκπαίδευση οφείλει να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και να προσαρμόζεται στις ανάγκες κάθε υπηρεσίας και ειδικότητας.

Τέλος, ο εργοδότης υποχρεούται να τηρεί στοιχεία σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα και να διερευνά τα αίτια που τα προκάλεσαν. Η καταγραφή των περιστατικών και η ανάλυσή τους συμβάλλουν στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και στην υιοθέτηση διορθωτικών μέτρων, ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη παρόμοιων συμβάντων στο μέλλον. Με τον τρόπο αυτό, ενισχύεται η αποτελεσματικότητα του συστήματος πρόληψης και διασφαλίζεται η συνεχής βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

3.2. Μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων

Μετά από τη σειρά επιτόπιων αυτοψιών που πραγματοποιήθηκαν στις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών του Δήμου Αναφοράς, εντοπίστηκε ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων και ελλείψεων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Τα προβλήματα αυτά εμφανίζονται με διαφορετική μορφή και έκταση ανάλογα με το είδος της υπηρεσίας, τη χρήση των κτιρίων, την παλαιότητα των εγκαταστάσεων και τις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας που επικρατούν σε κάθε χώρο. Παρόλο που οι κίνδυνοι δεν είναι πάντοτε ίδιου βαθμού σοβαρότητας, διαπιστώθηκε ότι όλοι επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό την καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών και την ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος.

Τα ευρήματα της έρευνας μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε επιμέρους ομάδες κινδύνων που αφορούν το κτιριακό κέλυφος, τις υδραυλικές και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, την εσωτερική διαρρύθμιση και λειτουργικότητα των χώρων, τους προαύλιους και κοινόχρηστους εξωτερικούς χώρους, τις παιδικές χαρές, ζητήματα καθαριότητας και βιολογικών παραγόντων, θέματα προσβασιμότητας, καθώς και παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν την ψυχολογική κατάσταση και την ευημερία των εργαζομένων. Η παρουσία τέτοιων προβλημάτων δεν δημιουργεί μόνο τεχνικές δυσλειτουργίες, αλλά δύναται να οδηγήσει σε αυξημένη πιθανότητα ατυχημάτων, σε υποβάθμιση των συνθηκών υγιεινής και σε μείωση της αποδοτικότητας των εργαζομένων.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η οποία εκτάθηκε σε χρονικό διάστημα αρκετών μηνών, υπήρξε η δυνατότητα όχι μόνο καταγραφής των κινδύνων, αλλά και παρακολούθησης

της διοικητικής διαδικασίας που ακολουθείται από τη στιγμή του εντοπισμού ενός προβλήματος, μέχρι την τελική προσπάθεια αντιμετώπισής του. Η παρακολούθηση αυτή ανέδειξε τον τρόπο με τον οποίο ο Δήμος Αναφοράς, ως εργοδότης και φορέας διαχείρισης των δημοτικών υποδομών, οργανώνει τις ενέργειές του προκειμένου να προστατεύσει τόσο τους εργαζομένους όσο και τους πολίτες που χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις ή συναλλάσσονται καθημερινά με τις δημοτικές υπηρεσίες.

Αρχικά, κάθε υπηρεσία έχει την ευθύνη να ενημερώνει τη διοίκηση του Δήμου, όταν διαπιστώσει την ύπαρξη ενός κινδύνου ή μιας βλάβης. Η ενημέρωση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε εγγράφως είτε προφορικά, ανάλογα με τη σοβαρότητα και τον επείγοντα χαρακτήρα του προβλήματος. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που διαπιστωθεί βλάβη σε εγκαταστάσεις της Νομικής Υπηρεσίας, η ενημέρωση γίνεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας, ενώ στα σχολικά συγκροτήματα αντίστοιχη ευθύνη φέρουν οι διευθυντές των σχολικών μονάδων. Αντίστοιχη διαδικασία ακολουθείται και σε όλες τις υπόλοιπες δημοτικές δομές, ώστε να υπάρχει επίσημη καταγραφή και ενημέρωση της διοίκησης.

Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό προβλημάτων διαδραματίζουν και οι ίδιοι οι δημότες. Σε πολλές περιπτώσεις οι πολίτες είναι οι πρώτοι που αντιλαμβάνονται κινδύνους σε κοινόχρηστους χώρους, σχολεία, πλατείες, αθλητικές εγκαταστάσεις ή παιδικές χαρές και απευθύνονται στον Δήμο ζητώντας την αποκατάστασή τους. Τα αιτήματα αυτά υποβάλλονται είτε ατομικά είτε συλλογικά. Ιδιαίτερα έντονη είναι η δραστηριοποίηση συλλόγων γονέων και κηδεμόνων, οι οποίοι συχνά αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την ανάδειξη προβλημάτων στα σχολικά κτίρια και την άσκηση πίεσης προς τις αρμόδιες αρχές για την επίλυσή τους. Η συμβολή των πολιτών κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς λειτουργεί συμπληρωματικά προς τους εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου του Δήμου.

Μετά την υποβολή των αιτημάτων, ο Δήμος προχωρά στην ανάθεσή τους στην αρμόδια υπηρεσία. Από την έρευνα προέκυψε ότι κομβικό ρόλο στη διαδικασία αυτή κατέχει η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Αναφοράς. Στις περισσότερες περιπτώσεις, με την παραλαβή ενός αιτήματος συγκροτείται κλιμάκιο μηχανικών, το οποίο μεταβαίνει στο χώρο για τη διενέργεια αυτοψίας. Κατά την αυτοψία εξετάζεται η έκταση του προβλήματος, οι πιθανές αιτίες που το προκάλεσαν, οι κίνδυνοι που ενδέχεται να προκύψουν και οι ενδεδειγμένες τεχνικές λύσεις. Τα ευρήματα αποτυπώνονται σε τεχνική έκθεση που συντάσσουν οι μηχανικοί, η οποία περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή της κατάστασης και προτάσεις για την αποκατάσταση ή την αντιμετώπιση του κινδύνου.

Στη συνέχεια, η διοίκηση του Δήμου καλείται να αποφασίσει τον κατάλληλο τρόπο διαχείρισης του προβλήματος. Η διαδικασία αυτή εξαρτάται από τη φύση του κινδύνου, τη σοβαρότητά του, το απαιτούμενο οικονομικό κόστος και τη δυνατότητα υλοποίησης των αναγκαίων παρεμβάσεων.

Κίνδυνοι περιορισμένης τεχνικής παρέμβασης, που αντιμετωπίζονται από δημοτικά συνεργεία

Για προβλήματα περιορισμένης τεχνικής παρέμβασης, όπως βλάβες σε ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, φθορές σε υδραυλικά δίκτυα, δυσλειτουργίες κλιματιστικών μονάδων ή άλλες τεχνικές ελλείψεις μικρής κλίμακας, υπεύθυνα για την αποκατάσταση είναι τα τεχνικά συνεργεία του Δήμου. Τα συνεργεία αυτά στελεχώνονται από εργαζόμενους διαφορετικών ειδικοτήτων, όπως ηλεκτρολόγους, υδραυλικούς, ψυκτικούς, τεχνίτες οικοδομικών εργασιών και λοιπό τεχνικό προσωπικό.

Παρά τη σημαντική συμβολή τους, διαπιστώθηκε ότι ο αριθμός των τεχνιτών δεν επαρκεί για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών που παρουσιάζονται σε ένα μεγάλο δίκτυο δημοτικών εγκαταστάσεων. Ως αποτέλεσμα, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις στην αποκατάσταση προβλημάτων, ακόμη και όταν αυτά έχουν ήδη καταγραφεί και αξιολογηθεί. Σε αρκετές περιπτώσεις απαιτείται η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος μέχρι να φτάσει το συνεργείο στον χώρο, με συνέπεια οι εργαζόμενοι να συνεχίζουν να εργάζονται υπό μη ιδανικές συνθήκες.

Επιπλέον, δυσκολίες δημιουργούνται από το γεγονός ότι σημαντικό μέρος του τεχνικού προσωπικού απασχολείται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Όταν οι συμβάσεις αυτές λήγουν, συχνά παρατηρείται απώλεια τεχνογνωσίας και διακοπή της συνέχειας των εργασιών. Ακόμη και όταν υπάρχει αντικατάσταση προσωπικού, απαιτείται χρόνος προσαρμογής και ενημέρωσης, γεγονός που επιβαρύνει περαιτέρω τους χρόνους αποκατάστασης.

Κίνδυνοι εκτεταμένης τεχνικής παρέμβασης, που απαιτούν ανάθεση σε εξωτερικούς αναδόχους

Για προβλήματα μεγαλύτερης κλίμακας, τα οποία αφορούν πολλές κτιριακές εγκαταστάσεις ή απαιτούν εξειδικευμένες τεχνικές παρεμβάσεις, ο Δήμος προχωρά συνήθως σε συνεργασία με εξωτερικούς αναδόχους. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται ζητήματα όπως οι εκτεταμένες στεγανοποιήσεις δωματίων, οι αντικαταστάσεις κουφωμάτων, οι επισκευές ψευδοροφών, οι συντηρήσεις ανελκυστήρων και άλλες εργασίες που απαιτούν σημαντικό οικονομικό και τεχνικό αντικείμενο.

Η διαδικασία αυτή επιτρέπει την εκτέλεση έργων που δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν αποκλειστικά με τα μέσα του Δήμου. Ωστόσο, παρατηρήθηκε ότι συχνά ανακύπτουν δυσκολίες χρηματοδότησης. Οι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι δεν επαρκούν πάντοτε για την άμεση υλοποίηση όλων των απαραίτητων παρεμβάσεων, με αποτέλεσμα να απαιτείται ιεράρχηση των αναγκών και αναβολή ορισμένων έργων.

Ακόμη και όταν υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, η διαδικασία δημοπράτησης, ελέγχου, έγκρισης μελετών και ανάθεσης των έργων χαρακτηρίζεται από σημαντικό βαθμό γραφειοκρατίας. Οι διαδικασίες αυτές είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της νομιμότητας, ωστόσο επιμηκύνουν σημαντικά τον χρόνο που μεσολαβεί από την καταγραφή του προβλήματος μέχρι την έναρξη των εργασιών.

Επαναλαμβανόμενοι κίνδυνοι

Ιδιαίτερη κατηγορία αποτελούν οι κίνδυνοι που εμφανίζονται επανειλημμένα σε διαφορετικούς δημοτικούς χώρους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι παιδικές χαρές και οι κοινόχρηστοι εξωτερικοί χώροι, όπου παρατηρούνται συχνές φθορές λόγω εντατικής χρήσης ή βανδαλισμών.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων ο Δήμος διατηρεί πάγιες συνεργασίες με εξειδικευμένους αναδόχους, οι οποίοι αναλαμβάνουν τις επισκευές και τις αναγκαίες παρεμβάσεις συντήρησης. Παράλληλα, προβλέπεται η συμμετοχή πιστοποιημένων φορέων ελέγχου, οι οποίοι επιθεωρούν τους χώρους και πιστοποιούν την ασφαλή επαναλειτουργία τους.

Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι επισκευές δεν έχουν μόνιμο χαρακτήρα. Μετά την αποκατάσταση των φθορών, νέοι βανδαλισμοί ή νέες ζημιές οδηγούν στην επανάληψη της ίδιας διαδικασίας, γεγονός που συνεπάγεται πρόσθετο οικονομικό κόστος και συνεχή απασχόληση των υπηρεσιών.

Προβλήματα που χρήζουν εξειδικευμένης διαχείρισης

Σε ορισμένες περιπτώσεις η φύση του προβλήματος είναι τέτοια ώστε δεν αρκεί μία απλή επισκευή ή συντήρηση. Απαιτείται συνολική επανεξέταση της χρήσης του χώρου και λήψη ειδικών μέτρων διαχείρισης.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτέλεσε το προαναφερόμενο κτίριο διοικητικών υπηρεσιών, στο οποίο διαπιστώθηκαν σοβαρές ελλείψεις στατικής επάρκειας. Μετά την αξιολόγηση των ευρημάτων κρίθηκε ότι η συνέχιση της χρήσης του κτιρίου δεν ήταν ασφαλής και αποφασίστηκε η οριστική κατεδάφισή του.

Η απόφαση του Δήμου ήταν η μεταφορά των υπηρεσιών σε νέο μισθωμένο κτίριο, με την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών για την προσαρμογή των χώρων στις λειτουργικές ανάγκες της υπηρεσίας.

Αντίστοιχα, στο κτίριο πολιτιστικού συλλόγου όπου οι βλάβες των εξωτερικών τοιχοποιιών είχαν λάβει εκτεταμένες διαστάσεις, κρίθηκε ότι η επισκευή δεν αποτελούσε πλέον βιώσιμη λύση. Για αυτό τον λόγο, επιλέχθηκε η κατεδάφιση του κτιρίου και η αντικατάστασή του από προκατασκευασμένη υποδομή που διέθετε ήδη ο Δήμος.

Στην περίπτωση της Νομικής Υπηρεσίας, η παρουσία τρωκτικών αντιμετωπίστηκε με συνδυασμό μέτρων καθαρισμού, απολύμανσης και τεχνικών παρεμβάσεων. Η επιλογή αυτή κρίθηκε αναγκαία, καθώς επρόκειτο για πρόβλημα που συνδεόταν άμεσα με ζητήματα δημόσιας υγείας και βιολογικών κινδύνων. Έτσι προτάθηκε ο καθαρισμός του συστήματος αεραγωγών, η απολύμανση του κτιρίου και στη συνέχεια η σφράγιση των θυρίδων εξαερισμού του συστήματος αεραγωγών, ώστε να μην υπάρχουν ανοίγματα από τα οποία θα εισέρχονται τα τρωκτικά στους χώρους εργασίας.

Χρήση κρατικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων

Παράλληλα με τις ίδιες οικονομικές δυνατότητες του Δήμου, ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη βελτίωση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας διαδραματίζουν τα κρατικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα. Ο Δήμος Αναφοράς καταθέτει συστηματικά προτάσεις με στόχο την εξασφάλιση πρόσθετων πόρων για την αναβάθμιση των υποδομών του.

Μέσω του προγράμματος Ενεργειακής Αναβάθμισης από την Κτ.Υπ. (Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.), που είναι ο ενιαίος κατασκευαστικός φορέας του ελληνικού κράτους, πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις σε μεγάλο αριθμό δημοτικών κτιρίων, με ιδιαίτερη έμφαση στις σχολικές μονάδες. Οι εργασίες περιελάμβαναν θερμομονώσεις κελύφους, αντικατάσταση κουφωμάτων, εγκατάσταση αντλιών θερμότητας και αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με τοποθέτηση φωτοβολταϊκών στα δώματα των κτιρίων. Οι παρεμβάσεις αυτές συνέβαλαν όχι μόνο στη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας των εσωτερικών χώρων.

Αντίστοιχα, μέσω του προγράμματος «Μαριέττα Γιαννάκου», που αποτελεί χρηματοδότηση τεσσάρων τραπεζών, για την ανακαίνιση και αναβάθμιση δημόσιων σχολικών μονάδων, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες εργασίες ανακαίνισης σχολικών εγκαταστάσεων, όπως εσωτερικοί και εξωτερικοί ελαιοχρωματισμοί, αναβαθμίσεις προαύλιων χώρων, με τη δημιουργία υπαίθριων γηπέδων και πλήρης αντικατάσταση χώρων υγιεινής με προσθήκη τουαλετών για άτομα με αναπηρία, αναβαθμίζοντας την ποιότητα και την προσβασιμότητα στο σχολικό περιβάλλον.

Σημαντική υπήρξε, επίσης, η συμβολή των προγραμμάτων «Φοίβος» και «Αθηνά» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα οποία επικεντρώνονται στις εγκαταστάσεις βρεφικών και παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων. Αφορά τοποθέτηση θερμομονώσεων κελύφους, αντικατάσταση κουφωμάτων, αναβάθμιση συστημάτων θέρμανσης και ψύξης και ενεργειακό φωτισμό. Μέσω αυτών υλοποιούνται παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης που βελτιώνουν τις συνθήκες άνεσης, ασφάλειας και λειτουργικότητας των εκπαιδευτικών δομών.

Παρά τα θετικά αποτελέσματα των προγραμμάτων αυτών, διαπιστώθηκε ότι συχνά εμφανίζονται δυσκολίες κατά το στάδιο ολοκλήρωσης των έργων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρέμεναν εκκρεμότητες ή δευτερεύουσες εργασίες που δεν είχαν ολοκληρωθεί, ενώ η επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς παρουσίαζε καθυστερήσεις λόγω διοικητικών και γραφειοκρατικών διαδικασιών. Ως αποτέλεσμα, οι υπηρεσίες του Δήμου καλούνταν πολλές φορές να αναζητήσουν εκ νέου λύσεις για την αντιμετώπιση ζητημάτων που είχαν απομείνει μετά την παράδοση των έργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Δικαιώματα και υποχρεώσεις εργαζομένων για τα μέτρα υγείας και ασφάλειας

4.1. Τα δικαιώματα των εργαζόμενων

Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να εργάζονται σε ένα ασφαλές και υγιεινό περιβάλλον εργασίας, που εξασφαλίζει την ποιότητα ζωής τους και προάγει την ισορροπημένη ανάπτυξή τους.

Στους χώρους εργασίας τους πρέπει να λαμβάνονται από τον εργοδότη, μέσω των συμβουλών της Επιτροπής Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων, του τεχνικού ασφαλείας και του ιατρού εργασίας, όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας και να υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός, όπως τα μέτρα ατομικής προστασίας, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων τους, μπορούν να λαμβάνουν τις πρώτες βοήθειες, επείγουσα ιατρική περίθαλψη, διάσωση και μέτρα πυρασφάλειας και εκκένωσης των χώρων.

Έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται άμεσα για το αν βρίσκονται σε κίνδυνο ή πρόκειται να βρεθούν και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας. Σε τέτοιες περιπτώσεις δικαιούνται να διακόψουν την εργασία τους, να εγκαταλείπουν το χώρο και να μεταφέρονται σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Οι εργαζόμενοι μέσω των εκπροσώπων τους έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας. Αυτό περιλαμβάνει διάλογο και διαβούλευση με τον εργοδότη, το δικαίωμα να υποβάλλουν προτάσεις και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων σύμφωνα με τη νομοθεσία και την πρακτική. Επίσης, οι εργαζόμενοι ενημερώνονται και εκφράζουν γνώμη για σημαντικά θέματα, όπως ενέργειες που επηρεάζουν την ασφάλεια και την υγεία, τον ορισμό τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, την εκπαίδευση σε θέματα ασφαλείας, καθώς και την κατάρτιση κανονισμών υγείας και ασφάλειας στην επιχείρηση.

Παράλληλα, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων έχουν το δικαίωμα να προτείνουν μέτρα για την αντιμετώπιση κινδύνων στον χώρο εργασίας και να ζητούν από τον εργοδότη να λάβει τις απαραίτητες ενέργειες για την προστασία του συνόλου των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους δεν πρέπει να υφίστανται αρνητικές συνέπειες λόγω της συμμετοχής τους σε αυτές τις διαδικασίες. Επιπλέον, μπορούν να απευθύνονται στα αρμόδια τμήματα Επιθεώρησης Εργασίας, εάν θεωρούν ότι τα μέτρα που λαμβάνει ο εργοδότης δεν επαρκούν για την εξασφάλιση της υγείας και της ασφαλείας τους στο χώρο εργασίας.

Ειδικά για εργαζομένους σε δημόσιες υπηρεσίες, ν.π.δ.δ. και Ο.Τ.Α., παρέχεται το επίδομα επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας που προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να διασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται επαρκώς για ζητήματα που σχετίζονται με την υγεία και την

ασφάλεια στην εργασία. Η ενημέρωση αυτή περιλαμβάνει τη σχετική νομοθεσία και τον τρόπο εφαρμογής της, τους πιθανούς κινδύνους που μπορεί να υπάρχουν στο εργασιακό περιβάλλον, καθώς και τα μέτρα πρόληψης και προστασίας που εφαρμόζονται τόσο συνολικά στην επιχείρηση όσο και σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας ή καθήκοντα.

Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι τα αρμόδια πρόσωπα και οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, όπως ο τεχνικός ασφάλειας, ο ιατρός εργασίας και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, έχουν πρόσβαση σε απαραίτητες πληροφορίες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Σε αυτές περιλαμβάνονται η εκτίμηση των κινδύνων στον χώρο εργασίας, τα σχετικά αρχεία και βιβλία που τηρούνται, καθώς και στοιχεία που προκύπτουν από δραστηριότητες πρόληψης ή από ελέγχους των αρμόδιων επιθεωρήσεων εργασίας. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η σωστή εφαρμογή των μέτρων προστασίας και η διατήρηση ασφαλών συνθηκών εργασίας.

4.2. Οι υποχρεώσεις και η ευθύνη των εργαζόμενων

Οι εργαζόμενοι έχουν την υποχρέωση να τηρούν τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στον χώρο εργασίας τους και να ενεργούν με τέτοιο τρόπο ώστε να προστατεύουν τη δική τους υγεία και την υγεία των λοιπών εργαζομένων που εργάζονται στο ίδιο περιβάλλον. Με βάση τις οδηγίες που παρέχονται από τον εργοδότη και την εκπαίδευση που έχουν λάβει, πρέπει να εργάζονται υπεύθυνα και προσεκτικά, ώστε να αποφεύγονται οι κίνδυνοι και τα ατυχήματα, τα οποία πιθανόν να προκύψουν από συγκεκριμένες καθημερινές δραστηριότητες ή παραλείψεις κατά την εκτέλεση της εργασίας.

Ειδικότερα, οι εργαζόμενοι είναι υποχρεωμένοι να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τα εργαλεία, και κάθε είδος εξοπλισμού που χρησιμοποιείται κατά την εργασία, καθώς και τα μέσα ατομικής προστασίας που τους παρέχονται. Δεν επιτρέπεται να τροποποιούν ή να απενεργοποιούν μηχανισμούς ασφαλείας, ενώ πρέπει να ενημερώνουν άμεσα τον εργοδότη ή τα αρμόδια άτομα, σε περιπτώσεις που εντοπίσουν κινδύνους ή προβλήματα στα συστήματα αυτά. Παράλληλα, οφείλουν να συνεργάζονται με τον εργοδότη, τον τεχνικό ασφάλειας και τον ιατρό εργασίας για τη διατήρηση των ασφαλών συνθηκών εργασίας, αλλά και να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Αξιολόγηση - Συμπεράσματα – Προτάσεις

5.1. Αξιολόγηση εφαρμοζόμενων μέτρων υγείας και ασφάλειας σε εγκαταστάσεις ΟΤΑ

Η αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων υγείας και ασφάλειας στις εγκαταστάσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί μία σύνθετη διαδικασία, καθώς οι δημοτικές υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από μεγάλη ποικιλία εργασιακών χώρων, διαφορετικά αντικείμενα απασχόλησης και διαφορετικούς παράγοντες επικινδυνότητας. Σε αντίθεση με έναν ενιαίο εργασιακό χώρο, οι εγκαταστάσεις ενός Δήμου περιλαμβάνουν διοικητικά κτίρια, τεχνικές υπηρεσίες, σχολικές μονάδες, κοινωνικές δομές, αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις, καθώς και εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους. Συνεπώς, η εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων προστασίας απαιτεί μία συνολική προσέγγιση, η οποία θα λαμβάνει υπόψη τόσο τις ανάγκες των εργαζομένων όσο και των πολιτών που χρησιμοποιούν καθημερινά τις δημοτικές υποδομές.

Από την επιτόπια έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις του Δήμου Αναφοράς διαπιστώθηκε ότι υπάρχει οργανωμένη διαδικασία αναγνώρισης και αντιμετώπισης των προβλημάτων που εμφανίζονται στους χώρους εργασίας. Η διαδικασία αυτή ξεκινά κατά κύριο λόγο από την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών, είτε από τους ίδιους τους εργαζόμενους είτε από τους πολίτες που εντοπίζουν κάποιο ζήτημα που επηρεάζει την ασφαλή χρήση των εγκαταστάσεων. Το γεγονός αυτό, αποτελεί θετικό στοιχείο, καθώς αποδεικνύει ότι υπάρχει ένας μηχανισμός επικοινωνίας μεταξύ των χρηστών των χώρων και της διοίκησης του Δήμου, αλλά και ανάμεσα στις διάφορες υπηρεσίες του ίδιου του Δήμου.

Ιδιαίτερα σημαντικός αναδεικνύεται ο ρόλος της Τεχνικής Υπηρεσίας, η οποία αποτελεί τον βασικό φορέα αξιολόγησης των περισσότερων προβλημάτων που καταγράφονται. Η πραγματοποίηση αυτοψιών από εξειδικευμένο προσωπικό, η τεχνική εκτίμηση των φθορών και η σύνταξη σχετικών εκθέσεων αποτελούν βασικά στάδια για την ορθή αξιολόγηση κάθε κινδύνου. Μέσω αυτής της διαδικασίας επιτυγχάνεται η τεκμηριωμένη καταγραφή των προβλημάτων και αποφεύγεται η αποσπασματική αντιμετώπισή τους χωρίς προηγούμενη διερεύνηση των πραγματικών αιτιών.

Η ύπαρξη αυτής της διαδικασίας δείχνει ότι ο Δήμος δεν λειτουργεί αποκλειστικά με βάση την προσωρινή επίλυση ενός προβλήματος, αλλά επιχειρεί να ακολουθήσει μία οργανωμένη μέθοδο αξιολόγησης. Η αποστολή μηχανικών στους χώρους όπου εμφανίζονται φθορές ή πιθανοί κίνδυνοι επιτρέπει τη σωστή εκτίμηση της σοβαρότητας κάθε περίπτωσης και την επιλογή του κατάλληλου τρόπου παρέμβασης. Με τον τρόπο αυτό, προβλήματα διαφορετικής φύσης, όπως μία απλή ηλεκτρολογική βλάβη και μία σοβαρή κατασκευαστική αστοχία, αντιμετωπίζονται με διαφορετικό βαθμό προτεραιότητας, χρήση διαφορετικού δικτύου και διαφορετικά μέσα.

Ωστόσο, από την ανάλυση των διαδικασιών προκύπτει ότι μεγάλο μέρος των παρεμβάσεων έχει κυρίως διορθωτικό χαρακτήρα και όχι προληπτικό. Πολλά από τα προβλήματα που καταγράφηκαν, όπως οι εισροές υδάτων λόγω φθαρμένων μονώσεων,

η οξείδωση κουφωμάτων, οι φθορές σε ψευδοροφές, οι βλάβες σε υδραυλικές εγκαταστάσεις και οι κατασκευαστικές αστοχίες, αποτελούν καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί σταδιακά μέσα στον χρόνο. Αυτό υποδηλώνει ότι σε αρκετές περιπτώσεις η παρέμβαση πραγματοποιείται αφού το πρόβλημα έχει ήδη γίνει εμφανές και έχει αρχίσει να επηρεάζει τη λειτουργικότητα του χώρου.

Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρεί την προσπάθεια αντιμετώπισης των κινδύνων από τον Δήμο, αναδεικνύει όμως την ανάγκη ενίσχυσης των προληπτικών διαδικασιών. Η τακτική παρακολούθηση των εγκαταστάσεων και η έγκαιρη συντήρηση μπορούν να μειώσουν σημαντικά την πιθανότητα εμφάνισης μεγαλύτερων βλαβών, οι οποίες στη συνέχεια απαιτούν περισσότερο χρόνο και υψηλότερο κόστος αποκατάστασης.

Στα προβλήματα περιορισμένης κλίμακας παρατηρήθηκε ότι ο Δήμος αξιοποιεί τα διαθέσιμα τεχνικά συνεργεία του, τα οποία αποτελούν σημαντικό μηχανισμό άμεσης επέμβασης. Η ύπαρξη εργαζομένων διαφορετικών τεχνικών ειδικοτήτων επιτρέπει την αντιμετώπιση καθημερινών ζητημάτων, όπως επισκευές ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, υδραυλικών βλαβών και λοιπών φθορών που επηρεάζουν την καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών.

Παρόλα αυτά, βασικός περιοριστικός παράγοντας αποτελεί η επάρκεια του διαθέσιμου προσωπικού. Ο μεγάλος αριθμός δημοτικών εγκαταστάσεων σε συνδυασμό με τις συνεχείς ανάγκες συντήρησης δημιουργεί αυξημένο φόρτο εργασίας για τα συνεργεία. Ως αποτέλεσμα, παρατηρούνται καθυστερήσεις στην αποκατάσταση ορισμένων προβλημάτων, με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να συνεχίζουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα να εκτίθενται σε δυσλειτουργίες του εργασιακού τους περιβάλλοντος.

Στις περιπτώσεις προβλημάτων μεγαλύτερης κλίμακας αξιολογείται θετικά η δυνατότητα συνεργασίας του Δήμου με εξωτερικούς αναδόχους. Η επιλογή αυτή είναι απαραίτητη για έργα που απαιτούν εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις, μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων και αυξημένους οικονομικούς πόρους, όπως εκτεταμένες επισκευές κτιριακού κελύφους, αντικαταστάσεις κουφωμάτων, εργασίες στεγανοποίησης και αναβαθμίσεις εγκαταστάσεων.

Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτής της διαδικασίας επηρεάζεται από τους περιορισμούς που χαρακτηρίζουν τη λειτουργία των δημόσιων φορέων. Η ανάγκη εξασφάλισης χρηματοδότησης, η σύνταξη μελετών, οι εγκρίσεις και οι διαδικασίες ανάθεσης έργων αυξάνουν σημαντικά τον χρόνο μεταξύ εντοπισμού ενός προβλήματος και τελικής αποκατάστασης. Παρότι οι διαδικασίες αυτές είναι απαραίτητες για τη διαφάνεια και την ορθή διαχείριση των δημόσιων πόρων, στην πράξη μπορούν να καθυστερήσουν την επίλυση ζητημάτων που επηρεάζουν την καθημερινότητα των εργαζομένων.

Θετική κρίνεται επίσης η προσπάθεια αξιοποίησης κρατικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων. Μέσω αυτών δίνεται η δυνατότητα πραγματοποίησης παρεμβάσεων που διαφορετικά θα ήταν δύσκολο να καλυφθούν αποκλειστικά από τους οικονομικούς πόρους του Δήμου. Οι ενεργειακές αναβαθμίσεις, οι αντικαταστάσεις παλαιών υλικών και η βελτίωση των σχολικών και δημοτικών εγκαταστάσεων συμβάλλουν όχι μόνο στη μείωση της

ενεργειακής κατανάλωσης, αλλά και στη δημιουργία ασφαλέστερων και ποιοτικότερων χώρων εργασίας.

Συνολικά, από την αξιολόγηση των εφαρμοζόμενων μέτρων προκύπτει ότι ο Δήμος Αναφοράς διαθέτει μηχανισμούς αναγνώρισης, καταγραφής και αντιμετώπισης των κινδύνων και καταβάλλει προσπάθεια βελτίωσης των εγκαταστάσεών του. Παράλληλα όμως αναδεικνύεται ότι η αποτελεσματικότητα των μέτρων περιορίζεται από παράγοντες όπως η παλαιότητα των υποδομών, οι αυξημένες ανάγκες συντήρησης, η έλλειψη ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και οι χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες.

Επομένως, η βασική πρόκληση δεν αφορά αποκλειστικά την ύπαρξη ή μη μέτρων προστασίας και αντιμετώπισης κινδύνων, αλλά τη μετάβαση από ένα μοντέλο αντιμετώπισης προβλημάτων μετά την εμφάνισή τους σε ένα πιο ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης, συνεχούς ελέγχου και έγκαιρης παρέμβασης.

5.2. Προτάσεις ενίσχυσης των μέτρων - σχεδιασμός ολοκληρωμένης πολιτικής για τη διασφάλισή τους

Η αξιολόγηση των συνθηκών υγείας και ασφάλειας στις εγκαταστάσεις του Δήμου Αναφοράς ανέδειξε ότι η αποτελεσματική προστασία των εργαζομένων δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την αποκατάσταση των προβλημάτων που εμφανίζονται, αλλά κυρίως από την ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος πρόληψης, παρακολούθησης και συνεχούς βελτίωσης των εργασιακών συνθηκών. Οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται μετά την εμφάνιση ενός κινδύνου είναι απαραίτητες, ωστόσο η διασφάλιση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος απαιτεί τη μετάβαση από τη λογική της αντιμετώπισης στη λογική της πρόληψης.

Οι εγκαταστάσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν ιδιαίτερες απαιτήσεις, καθώς περιλαμβάνουν μεγάλο αριθμό κτιρίων διαφορετικής χρήσης, ηλικίας και λειτουργίας. Διοικητικές υπηρεσίες, τεχνικές εγκαταστάσεις, σχολικές μονάδες, κοινωνικές δομές, αθλητικοί χώροι και πολιτιστικά κτίρια παρουσιάζουν διαφορετικές ανάγκες συντήρησης και διαφορετικούς κινδύνους. Για αυτό τον λόγο, η εφαρμογή μεμονωμένων παρεμβάσεων δεν επαρκεί, αλλά απαιτείται η δημιουργία μιας συνολικής πολιτικής διαχείρισης των θεμάτων υγείας και ασφάλειας.

Βασική προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση των διαδικασιών προληπτικού ελέγχου των δημοτικών εγκαταστάσεων, καθώς η έγκαιρη αναγνώριση των προβλημάτων θα μπορούσε να περιορίσει τόσο την έκταση της βλάβης όσο και την πιθανότητα έκθεσης των εργαζομένων σε επικίνδυνες συνθήκες.

Για τον σκοπό αυτό, προτείνεται η καθιέρωση τακτικού προγράμματος προληπτικών αυτοψιών σε όλες τις εγκαταστάσεις του Δήμου. Οι έλεγχοι αυτοί δεν θα πρέπει να πραγματοποιούνται μόνο μετά την αναφορά ενός προβλήματος, αλλά σε προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα, ανάλογα με τη χρήση, την παλαιότητα και την

κατάσταση κάθε κτιρίου. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρχει δυνατότητα εντοπισμού των πρώτων ενδείξεων φθοράς, πριν αυτές εξελιχθούν σε μεγαλύτερης έκτασης προβλήματα.

Σημαντική βελτίωση θα μπορούσε να αποτελέσει η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης των προβλημάτων. Σε αυτό θα καταχωρούνται όλα τα αιτήματα που αφορούν ζητήματα υγείας και ασφάλειας, η ημερομηνία αναφοράς τους, η υπηρεσία στην οποία εμφανίστηκαν, ο βαθμός επικινδυνότητας, οι ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν και το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η διαδικασία αποκατάστασης. Με αυτόν τον τρόπο, θα υπάρχει πλήρης εικόνα των εκκρεμοτήτων και καλύτερη οργάνωση των διαθέσιμων πόρων.

Παράλληλα, η καταγραφή αυτή θα επιτρέπει την αξιολόγηση των επαναλαμβανόμενων προβλημάτων. Για παράδειγμα, εάν σε συγκεκριμένες εγκαταστάσεις εμφανίζονται συχνά προβλήματα υγρασίας, βλάβες σε συγκεκριμένα συστήματα ή φθορές λόγω παλαιότητας, ο Δήμος θα μπορεί να προχωρά σε πιο ουσιαστικές παρεμβάσεις αντί για συνεχείς προσωρινές επισκευές. Έτσι, η αντιμετώπιση των κινδύνων θα βασίζεται σε διαχρονικά δεδομένα και όχι μόνο στις ανάγκες που προκύπτουν κάθε στιγμή.

Επιπλέον, σημαντικό στοιχείο αποτελεί η δημιουργία συστήματος προτεραιοποίησης των παρεμβάσεων με βάση τον βαθμό επικινδυνότητας. Δεν έχουν όλα τα προβλήματα την ίδια βαρύτητα και επομένως, δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται αποκλειστικά με βάση τη σειρά καταγραφής τους. Ζητήματα που ενδέχεται να προκαλέσουν άμεσο κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια, όπως ηλεκτρολογικές φθορές, προβλήματα στατικής επάρκειας, βιολογικοί κίνδυνοι ή σοβαρές κατασκευαστικές αστοχίες, θα πρέπει να λαμβάνουν υψηλότερη προτεραιότητα έναντι προβλημάτων που επηρεάζουν κυρίως τη λειτουργικότητα ή την αισθητική ενός χώρου.

Καθοριστικής σημασίας είναι, επίσης, η ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού που ασχολείται με τη συντήρηση των εγκαταστάσεων. Η ύπαρξη τεχνικού προσωπικού εντός του Δήμου αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα, καθώς επιτρέπει την άμεση επέμβαση σε καθημερινές βλάβες και μειώνει την ανάγκη συνεχούς ανάθεσης μικρών εργασιών σε εξωτερικούς συνεργάτες. Ωστόσο, ο μεγάλος αριθμός δημοτικών κτιρίων καθιστά απαραίτητη την επαρκή στελέχωση των συνεργείων με μόνιμο και εξειδικευμένο προσωπικό.

Η ύπαρξη σταθερού προσωπικού συμβάλλει όχι μόνο στην ταχύτερη αποκατάσταση των προβλημάτων, αλλά και στη δημιουργία εμπειρίας και γνώσης σχετικά με τις ιδιαιτερότητες κάθε εγκατάστασης. Οι εργαζόμενοι που γνωρίζουν τα κτίρια, το ιστορικό των βλαβών και τις προηγούμενες παρεμβάσεις μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικότερα στη συντήρηση και στη λήψη κατάλληλων μέτρων πρόληψης.

Παράλληλα, κρίνεται αναγκαία η καλύτερη οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ των διαφορετικών υπηρεσιών του Δήμου. Η υγεία και ασφάλεια δεν αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα μίας υπηρεσίας, αλλά απαιτεί συντονισμό μεταξύ διοίκησης, Τεχνικής Υπηρεσίας, εργαζομένων, Τεχνικού Ασφαλείας και Ιατρού Εργασίας. Η συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να συμβάλει στην ταχύτερη αναγνώριση των προβλημάτων και στον αποτελεσματικότερο σχεδιασμό των παρεμβάσεων.

Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί και στην ενίσχυση της εκπαίδευσης και ενημέρωσης των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι είναι εκείνοι που βρίσκονται καθημερινά στους χώρους εργασίας και μπορούν να εντοπίσουν πρώτοι πιθανές δυσλειτουργίες. Η κατάλληλη εκπαίδευσή τους σχετικά με την αναγνώριση κινδύνων, τη σωστή αναφορά προβλημάτων και τη χρήση μέτρων προστασίας μπορεί να λειτουργήσει ως ένας πρόσθετος μηχανισμός πρόληψης.

Σημαντικός παράγοντας για τη μακροπρόθεσμη βελτίωση των συνθηκών αποτελεί και η συνεχής αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων. Τα κρατικά και ευρωπαϊκά προγράμματα μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στην αναβάθμιση παλαιών υποδομών, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου οι οικονομικές δυνατότητες ενός Δήμου δεν επαρκούν για την πραγματοποίηση μεγάλων έργων. Ωστόσο, απαιτείται παράλληλα οργανωμένος σχεδιασμός, ώστε οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται να εντάσσονται σε ένα συνολικό πλάνο βελτίωσης των εγκαταστάσεων.

Η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων, η αντικατάσταση παλαιών κουφωμάτων, η αποκατάσταση μονώσεων, η βελτίωση των χώρων υγιεινής και η εξασφάλιση προσβασιμότητας αποτελούν παρεμβάσεις που δεν σχετίζονται μόνο με την εξοικονόμηση πόρων, αλλά επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα και την ασφάλεια του εργασιακού περιβάλλοντος.

Τέλος, απαραίτητη είναι η ανάπτυξη μιας συνολικής κουλτούρας πρόληψης στον Δήμο. Η υγεία και η ασφάλεια δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται αποκλειστικά ως υποχρέωση συμμόρφωσης με τη νομοθεσία, αλλά ως συνεχής διαδικασία βελτίωσης των συνθηκών εργασίας. Η ενεργή συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων πλευρών μπορεί να οδηγήσει σε ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης κινδύνων.

Συνεπώς, ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός πολιτικής υγείας και ασφάλειας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να στηρίζεται στον συνδυασμό πρόληψης, συστηματικής παρακολούθησης, ψηφιακής αξιοποίησης, επαρκούς στελέχωσης, αξιοποίησης διαθέσιμων χρηματοδοτήσεων και ενεργής συμμετοχής των εργαζομένων. Με αυτόν τον τρόπο, ο Δήμος μπορεί να μεταβεί από την απλή αντιμετώπιση των προβλημάτων στη δημιουργία ενός οργανωμένου συστήματος διασφάλισης ασφαλών και ποιοτικών συνθηκών εργασίας.

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

N. 3850/2010 (ΦΕΚ 84/Α` 2.6.2010)

Β.Δ. της 31-7/1856 (ΦΕΚ /-- 31.7.1856)

N. ΓΩΔΒ 3932/1911 (ΦΕΚ 315/Α` 15.11.1911)

N. ΔΚΘ 4029/1912 (ΦΕΚ 46/Α` 7.2.1912)

ΦΕΚ 319/Α` 21.11.1911

N.Δ. της 12.4/1935 - ΦΕΚ 149/Α` 17.4.1935

ΦΕΚ 272/Α` 5.10.1951

N. 551/1914 - ΦΕΚ 11/Α` 8.1.1915

A.N. 2520/1940 - ΦΕΚ 273/Α` 4.9.1940

Β.Δ. 280 - ΦΕΚ 57 Α'/21.04.1967

N. 1136/1981 - ΦΕΚ 61/Α` 13.3.1981

N. 1568/85 - ΦΕΚ 177/Α` 18.10.1985

Ιστότοπος του ΕΛΙΝΥΑΕ - Ελληνικό Ινστιτούτο Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία: <https://www.elinyae.gr/arhiki>

Ashinyo, M. E.. Effectiveness of Occupational Safety and Health interventions: a long way to go. 2024

Kokubun, K.. Workplace safety management practices, fear, resources, and employee involvement during the COVID-19 pandemic: A narrative review. 2025

Dam, J. L., Nagorka-Smith, P., Waddell, A., Wright, A., Bos, J. J., Bragge, P.. Research evidence use in local government-led public health interventions: a systematic review. Health Research Policy and Systems. 2023

Johnson, M., Davis, E.. The Role of Local Governments in Promoting Public Health: A Review of Strategies and Tools. Journal of Public Health Management and Practice. 2022

Nature Scientific Reports. Occupational health and safety service employee requirements. 2025